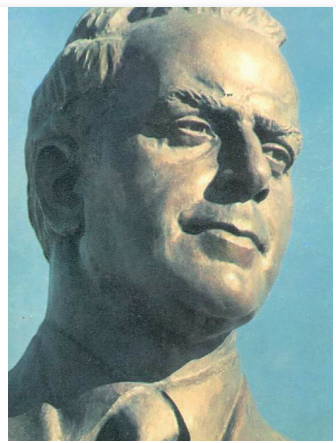

Milli azadlıqdan
şirin nemət yoxdur!

J. Aliyev

Azərbaycan bölgədə davamlı sülhün tərəfdarındır

**YENİ
AZƏRBAYCAN**

Azərbaycan dövlət müstəqilliyi Azərbaycan xalqının milli sərəfəsidir
Qəzet 1993-cü ilin aprel ayından nəşr olunur. Yeni Azərbaycan Partiyasının orqanı.

31 avqust
2024-cü il,
şənbə
№ 158 (6744)
Qiyməti
60 qəpik

**İlham Əliyev: Ermənistan Konstitusiyasında
Azərbaycana qarşı olan ərazi iddiaları
aradan qaldırılmalıdır və Konstitusiya dəyişdirilməlidir**

Bax səh. 2

Delimitasiya prosesində yeni mərhələ

Bax səh. 3

BRICS-ə yaxınlaşma davam edir...

Bax səh. 3

Son beş ildə...

Dünyada yaşanan kateklizmlər fonunda ayrı-ayrı ölkələrdə sosial xərclərdə ixtisalar aparıldığı, layihələrin təxirə salındığının şahidi oluruq. Respublikamızda isə belə hallar baş vermir. Bunun da əsas səbəbi Azərbaycanın sosial dövlət olması ilə bağlıdır. Ölkəmizdə ardıcılıqla həyata keçirilən siyasətdə insan amili, sosial sfera prioritet istiqamət kimi fərqlənir. Müstəqil Azərbaycanın banisi olan Heydər Əliyevin əsasını qoyduğu milli inkişaf siyasətinin başlıca istiqamətlərindən biri insan amilinə və vətəndaş rifahına əsaslanan sosial siyasətin həyata keçirilməsidir. “Sosial yönümlü bazar iqtisadiyyatı bizim iqtisadiyyatımızın əsas prinsipi olmalıdır” - deyən Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə hazırlanaraq 1995-ci ildə qəbul olunmuş müstəqil Azərbaycanın ilk Konstitusiyasında Azərbaycan vətəndaşlarına layiqli həyat səviyyəsinin təmin edilməsi dövlətin ali məqsədi kimi təsbit edilib. MDB məkanında ilk dəfə Azərbaycanda yeni sosial-iqtisadi münasibətlər dövrünə uyğun Əmək Məcəlləsi, Demografik İnkişaf Konsepsiyası, məşğulluq, əmək miqrasiyası və digər sahələrlə bağlı qanunlar qəbul olunub, pensiya təminatı sisteminin qabaqcıl beynəlxalq təcrübə əsasında yenidən qurularaq...

Bax səh. 2

Asiya və Dünya Bankının Azərbaycanda yaşıl hədəfləri...

AİB maliyyə dəstəyi göstərməyə hazırdır

Azərbaycan Asiya İnkişaf Bankı (AİB) ilə “yaşıl enerji sektoruna xarici investisiyaların cəlb edilməsi imkanlarını müzakirə edib. İqtisadiyyat Nazirliyində keçirilən görüşdə AİB-in Şərq, Mərkəzi və Qərbi Asiya komandasının enerji direktoru Junho Hvanq bildirib ki, Azərbaycanda bərpa olunan enerji mənbələrinin istehsalı üçün zəruri müasir infrastrukturların qurulması və istehsalın genişləndirilməsi, habelə “yaşıl enerji” ixracını təmin edən dəhlizlərin yaradılmasında bank öz maliyyə dəstəyini göstərməyə hazırdır. Azərbaycanla 25 ilə yaxındır ki, infrastruktur, nəqliyyat, su təchizatı və enerji, maliyyə, təhsil və səhiyyə sektorlarında müxtəlif layihələrin maliyyələşdirilməsində yaxın tərəfdaş kimi təmsil olunan Asiya Bankı bu müddət ərzində ölkəmizin iqtisadiyyatına 4,2 milyard dollar həcmində sərmayə yatırıb. Hazırda isə AİB-in gündəliyində yeni enerji mənbələrinin maliyyələşdirilməsi dayanır, Azərbaycan hökuməti ilə bank arasında 2024-2026-cı...

Bax səh. 4

QHT-dövlət münasibətləri

Qeyri-Hökumət Təşkilatları (QHT) vətəndaş cəmiyyətinin tərəqqisində müstəsna xidmətlər göstərir. Artıq “Azərbaycan Respublikasının Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Agentliyi”nin publik hüquqi şəxs yaradılmasından 3 ildən çox vaxt ötür. Xatırladaq ki, bununla bağlı ölkə başçısı 2021-ci il 19 aprel tarixli 1317 nömrəli Fərman imzalamışdı.

Ötən illər ərzində də QHT-lər vətəndaş cəmiyyətinin inkişafında fəal rol oynayıb, ölkənin milli maraqlarının qorunmasında, müxtəlif sahələr üzrə dövlət proqramlarının icrasında, həmçinin cəmiyyət həyatının bir sıra sahələrində yaranan problemlərin həllində yaxından iştirak ediblər. QHT sektorunun fəaliyyətində son illər iki istiqamət daha aydın görünür: Birincisi, QHT Agentliyinin donorluğu ilə reallaşan layihələr cəmiyyətin, günün çağırışlarına, ehtiyaclarına cavab verir və aktualdır. Müsəbiqə mövzularının müəyyən edilməsi, qalıbların seçilməsi prosesində ədalətliyyə xüsusi önəm verilir, layihələrin icrasına bütün mərhələlərdə nəzarət, şəffaflığın təmin olunmasına, hesabatlılığa tələbkar münasibət göstərilir. İkinci istiqamət odur ki, Agentlikdə yenilikçilik, təşəbbüslərə açıqlıq, media ilə əlaqələrin genişlənməsi...

Bax səh. 5

İkinci TAP kəməri reallaşa bilərmə?

2024-cü il dekabrın sonunda hüquqi qüvvəyə başa çatan Rusiya ilə Ukrayna arasındakı qaz tranzitinə dair dövlətlərarası sazişin müddətinin uzadılıb-uzadılmaması hazırda ən çox Avropa İttifaqını (Aİ) narahat etməkdədir. Ukrayna üzərindən Avropaya ildə 40 milyard kub.metr təbii qaz tranzitini təmin edən kəmərlə hazırda Avropanın 10-a yaxın ölkəsinə qaz çatdırılır. Rəsmi Kiyev 2025-ci ilin yanvarınadək “Qazprom” ilə “Naftəqaz” arasında imzalanmış 5 illik sazişin müddətinin uzadılmayacağını və bununla da Avropaya nəql edilən rus qazının dayandırılacağı bəyan edib. Prezident V.Zelenski bildirib ki, bu məsələ ölkəsi üçün qapanıb.

Ukraynanın Prezident Ofisi rəhbərinin müşaviri Mixail Podolyak isə deyib ki, ölkəsi Rusiya neftinin Avropaya ötürülməsini 2029-cu ilin sonunadək davam etdirəcək.

Bildirib ki, ölkəsinin müqavilə öhdəlikləri müqavilənin müddəti başa çatanaqəd icra olunacaq.

Qeyd edək ki, Ukrayna üzərindən Avropaya qaz ötürülməsi üzrə müqavilənin müddəti 2025-ci ilin yanvarında başa çatır. Neftin tranziti üzrə sonadək 2029-cu ildə...

Bax səh. 6

**Aİ nə istəyir:
Müharibəyə
son,
yoxsa davam?**

**Strasburqda məsələ
müsbət həll olunmasa...**

**49 faiz
lehinə...**

Bax səh. 7

Bax səh. 5

Bax səh. 6

Əməkdaşlığımızın perspektivlərinə dair fikir mübadiləsi aparılıb

Avqustun 30-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Belarus Respublikasının Prezidenti Aleksandr Lukaşenko-yə zəng edib.

Prezidentin Mətbuat Xidmətinin məlumatına görə, dövlətimizin başçısı Aleksandr Lukaşenko-nu ad günü münasibətilə təbrik edib, ona möhkəm cansağlığı və fəaliyyətində uğurlar arzulayıb.

Belarus Prezidenti göstərilən diqqətə və təbriklə görə minnətdarlığını ifadə edib.

Telefon söhbəti zamanı ölkə-

lərimiz arasında dostluq münasibətlərinin müxtəlif sahələrdə uğurlu inkişafından məmnunluq ifadə olunub.

Yüksək səviyyədə təmasların əhəmiyyətinə toxunularaq bu il Belarus Prezidentinin ölkəmizə dövlət səfərinin əlaqələrimizin daha da möhkəmlənməsi işinə töhfə verdiyi bir daha qeyd edilib.

Dövlət başçıları əməkdaşlığımızın perspektivlərinə dair və gələcək təmaslarla bağlı fikir mübadiləsi aparılıb.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev avqustun 30-da Azərbaycan-Türkiyə parlamentlərarası dostluq qrupunun rəhbəri Şamil Ayrımın başçılıq etdiyi Türkiyə Böyük Millət Məclisinin üzvlərindən ibarət nümayəndə heyətini qəbul edib.

AZƏTAC xəbər verir ki, qəbula görə dövlətimizin başçısına təşəkkürünü bildiren Şamil Ayrım Türkiyə Prezidenti Rəcəb

Tayyib Ərdoğanın salamlarını dövlətimizin başçısına çatdırdı.

Prezident İlham Əliyev salamlara görə minnətdarlığını bildirdi, onun da salamlarını Türkiyə dövlətinin başçısına çatdırmağı xahiş etdi.

Qonaq Türkiyə Böyük Millət Məclisinin ölkəmizdə keçiriləcək parlament seçkilərində böyük heyətli ilə müşahidəçi statusunda iştirak edəcəyini bildirdi. Bu seçkilərin Azərbaycanın büt-

İlham Əliyev: Ermənistan Konstitusiyasında Azərbaycana qarşı olan ərazi iddiaları aradan qaldırılmalıdır və Konstitusiya dəyişdirilməlidir

tün ərazisində keçirilən ilk parlament seçkiləri olmasının önəminə toxunan Şamil Ayrım suverenliyimizin və ərazi bütövlüyümüzün tam təmin edilməsinin əhəmiyyətini vurğuladı.

O, Türk Dövlətləri Təşkilatının dövlət başçılarının Şuşada keçirilən qeyri-rəsmi Zirvə görüşündə təşkilata üzv ölkələrin başçıları ilə Şimali Kipr Türk Cümhuriyyətinin Prezidentinin bir masada olmasına və Azərbaycanın Şimali Kipr Türk Cümhuriyyətinə göstərdiyi dəvamlı dəstəyə görə Prezident İlham Əliyevə minnətdarlığını bildirdi.

Şamil Ayrım vurğuladı ki, Azərbaycan və Türkiyə prezidentlərinin qarşılıqlı və dostluğu ölkələrimiz arasında münasibətlərin yol xəritəsini müəyyən edir. Azərbaycanın inkişafının və əldə etdiyi nailiyyətlərin Türkiyədə böyük qürur hissi doğurduğunu deyən qonaq ölkəmizin Qafqazın parlayan ulduzu olduğunu vurğuladı.

Beynəlxalq münasibətlərdə

Azərbaycanın artan roluna toxunan Şamil Ayrım bir sıra beynəlxalq təsisatlarda, xüsusilə də Avropa Şurası Parlament Assambleyasında nümayəndə heyətimizə qarşı haqsızlığı və ədalətsizliyi qeyd etdi.

Şamil Ayrım regionda dəvamlı sülhün təmin olunması istiqamətində Azərbaycanın atdığı addımları dəstəklədiklərini diqqətə çatdırdı.

Azərbaycanda keçiriləcək COP29-a hazırlıq işlərinin çox mükəmməl şəkildə aparıldığını vurğulayan qonaq bu beynəlxalq tədbirlə bağlı ölkəmizə uğurlar arzuladı.

Azərbaycan-Türkiyə qarşılıqlı və strateji mütəfəqiliyinin əhəmiyyətini vurğulayan dövlətimizin başçısı ölkələrimizin daim bir-birinin yanında olduğunu qeyd etdi.

Prezident İlham Əliyev regional vəziyyətə toxunaraq dedi ki, Azərbaycan bölgədə dəvamlı sülhün təmin olunmasının tərəfdarıdır. Dövlətimizin başçısı vurğuladı ki, bunun üçün özünün

artıq dəfələrlə qeyd etdiyi kimi, Ermənistan Konstitusiyasında Azərbaycana qarşı olan ərazi iddiaları aradan qaldırılmalıdır və Konstitusiya dəyişdirilməlidir. Azərbaycan Prezidenti vurğuladı ki, artıq keçmişin qalığı olan ATƏT-in Minsk qrupu və onunla əlaqədar olan təsisatlar tamamilə ləğv edilməlidir. Dövlətimizin başçısı Minsk qrupunun ləğv edilməməsi ilə bağlı Ermənistanın mövqeyinin heç bir halda başadüşülən olmadığını dedi. Çünki əgər münəqişə keçmişdə qalıbsa və Ermənistanın baş naziri Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü dəstəklədiyini ifadə edərsə, onda keçmişin qalığı olan Minsk qrupunun saxlanması nə ehtiyac var?! Dövlətimizin başçısı dedi ki, görünür, Ermənistan sülh müqaviləsində və regionda dəvamlı sülhün əldə edilməsində maraqlı deyil. Azərbaycan Prezidenti qeyd etdi ki, Ermənistan qəsdən vaxt uzadır, Fransadan, digər Qərb ölkələrindən və başqa tərəflərdən yeni silahlar alır, öz ərazisində üçüncü tərəf-

lərlə hərbi təlimlər keçirir.

Bir sıra Qərb təsisatlarında anti-Azərbaycan qüvvələrin ölkəmizə qarşı haqsız və ədalətsiz münasibətinə toxunan dövlətimizin başçısı vurğuladı ki, Avropa Şurası Parlament Assambleyasında bizim əleyhimizə olan mövqe bilavasitə öz ərazi bütövlüyümüzü və suverenliyimizi təmin etməyimizlə əlaqədardır.

Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın Şimali Kipr Türk Cümhuriyyətinə dəvamlı şəkildə dəstək göstərdiyini qeyd etdi, Türk Dövlətləri Təşkilatının Şuşada keçirilən qeyri-rəsmi Zirvə görüşündə Şimali Kipr Türk Cümhuriyyətinin də iştirak etməsinin önəminə toxundu.

Görüşdə Azərbaycan-Türkiyə parlamentlərarası dostluq qrupunun üzvləri çıxış edərək, ölkələrimizin daim bir-birinin yanında olduğunu, Azərbaycanın gücünün Türkiyənin, Türkiyənin gücünün isə Azərbaycanın gücü olduğunu vurğuladılar, Azərbaycan-Türkiyə qarşılıqlı əməkdaşlığının əhəmiyyətini qeyd etdilər.

Dünyada yaşanan kateklizm-lər fonunda ayrı-ayrı ölkələrdə sosial xərclərdə ixtisarlara aparıldığını, layihələrin təxirə salındığını şahidi oluruq. Respublikamızda isə belə hallar baş vermir. Bunun da əsas səbəbi Azərbaycanın sosial dövlət olması ilə bağlıdır. Ölkəmizdə ardıcılıqla həyata keçirilən siyasətdə insan

amili, sosial sfera prioritet istiqamət kimi fərqlənir. Müstəqil Azərbaycanın banisi olan Heydər Əliyevin əsasını qoyduğu milli inkişaf siyasətinin başlıca istiqamətlərindən biri insan amilinə və vətəndaş rifahına əsaslanan sosial siyasətin həyata keçirilməsidir. “Sosialyönümlü bazar iqtisadiyyatı bizim iqtisadiyyatımı-

Son beş ildə... 4 milyon vətəndaşı əhatə edən 4 sosial islahat paketi

zın əsas prinsipi olmalıdır” - deyən Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə hazırlanaraq 1995-ci ildə qəbul olunmuş müstəqil Azərbaycanın ilk Konstitusiyasında Azərbaycan vətəndaşlarına layiqli həyat səviyyəsinin təmin edilməsi dövlətin ali məqsədi kimi təsbit edilib. MDB məkanında ilk dəfə Azərbaycanda yeni sosial-iqtisadi

münasibətlər dövrünə uyğun Əmək Məcəlləsi, Demografik İnkişaf Konsepsiyası, məşğulluq, əmək miqrasiyası və digər sahələrlə bağlı qanunlar qəbul olunub, pensiya təminatı sisteminin qabaqcıl beynəlxalq təcrübə əsasında yenidən qurularaq təkmilləşdirilməsi üçün islahatlarla başlanıb.

Sosial siyasətdə varislik

Azərbaycanın uğurlarını şərtləndirən ən əsas amillərdən biri milli inkişaf strategiyasında ardıcılığın təmin edilməsidir. O cümlədən Prezident İlham Əliyev ilk dəfə dövlət başçısı seçildiyi 2003-cü ildən etibarən ölkəmizin sosial siyasətində varisliyi yüksək səviyyədə təmin edir. Dövlətimizin başçısı müxtəlif auditoriyalar qarşısında etdiyi çıxışlarında dəfələrlə bir-mənalı şəkildə bildirib ki, ölkədə aparılan siyasətin mərkəzində Azərbaycan vətəndaşlarının maraqları və mənafeyi dayanır. Müəyyənləşdirilən bu siyasi kurs praktiki müstəvidə dəvamlı tədbirlərlə və islahatlarla təsdiqlənir. Ötən dövrdə Prezident İlham Əliyev ölkə vətəndaşlarının rifah halının yaxşılaşmasını, gəlir imkanlarının artırılmasını, məşğulluğun daha geniş miqyasda təmin edilməsini hədəfləyən çoxsaylı sənədlər imzalayıb, bir neçə proqramı təsdiqləyib.

Dövlət başçısının tapşırıqları əsasında ölkə iqtisadiyyatının güclənməsinə, maliyyə imkanlarının artmasına adekvat olaraq sosial sahədə aparılan islahatların əhatə dairəsi genişlənir. Büdcə xərclərində bir sıra üstün istiqamətlər müəyyənləşdi-

rilib ki, sosial sfera da bu sırada yer alır. Azərbaycanın dövlət büdcəsi ənənəvi olaraq sosial-yönümlü olması ilə fərqlənib. Biz büdcədə sosial məqsədlər üçün ayrılan vəsaitlərin ildən-ildən artırdığını şahidi oluruq. Eyni zamanda, Prezident İlham

Əliyevin tapşırıqları əsasında ölkədə həyata keçirilən şəffaflaşdırma tədbirlərinin nəticəsi olaraq büdcəyə cəlb olunan bütün əlavə vəsaitlər də möhaz sosial sferaya yönəldilir.

2003-cü ildən bəri Prezident İlham Əliyevin siyasi iradəsi əsasında reallaşdırılan və bilavasitə insanların rifah halının yaxşılaşmasına hesablanan tədbirlər Azərbaycanın sosial siyasətinin kifayət qədər geniş mözmuna malik olmasını təsdiqləyir. Beləliklə, ötən dövrdə respublikamızda sosial sferada qazanılan bözi uğurlara diqqət çəkdir:

-Dövlətin sosial müdafiə və sosial təminat xərcləri 20 dəfədən çox artıb, orta aylıq nominal əməkhaqqı isə 12 dəfə yüksələrək 923,1 manata çatıb. Son beş ildə 4 milyon vətəndaşı əhatə edən 4 sosial islahat paketi icra olunub, minimum pensiya məbləği 2,5 dəfə, orta pensiya məbləği 2,1 dəfə, sosial müavinət və təqaüd ödənişləri 5 dəfəyə yaxın

Sosial islahatlar vətəndaş məmnunluğu yaradır

artıb.

-Ötən dövrdə 2,7 milyondan çox yeni iş yerinin yaradılması sosial siyasətin ən böyük uğurlarındandır. Yüksələn gəlirlər sa-

luq proqramından faydalanıb.

-Ötən dövrdə işsiz əhəlinin sayı 28,6 faiz, yoxsul əhəlinin sayı isə 7 dəfə azalıb.

Ölkəmizdə, həmçinin institu-

yəsində banklara qoyulan əmanətlərin həcmi 50 dəfədən çox artıb.

-Əhəlinin sosial müdafiəyə daha çox ehtiyacı olan təbəqəsi - əlillər, müharibə veteranları, az-təminatlı vətəndaşlar daim diqqət mərkəzində olub.

-Qaçqın və məcburi köçkünlərin sosial problemlərinin həlli üçün, ümumilikdə, 8,7 milyard manat, o cümlədən dövlət büdcəsindən 5,6 milyard manat vəsait ayrılıb.

-Özünüməşğulluq proqramının genişləndirilməsi, həssas qrupların kiçik biznesə çıxışının dəstəklənməsi təmin edilib, 79 minədək vətəndaş özünüməşğul-

sional islahatlar sayəsində əhəlinin sosial xidmətlərə əlçatanlığı asanlaşıb. Xüsusilə də ölkə üzrə əhatə dairəsi genişləndirilən “DOST” mərkəzləri vasitəsilə vətəndaşlara eyni məkanda “bir pəncərə” prinsipi ilə müxtəlif xidmətlər göstərilir. 2019-cu ilin may ayından ölkəmizdə artıq 7 DOST mərkəzi açılıb. Həmin mərkəzlərdə 160 sosial xidmət “bir pəncərə”dən, müasir və çevik, şəffaf mexanizmlərlə təqdim edilir. Bu ilin yanvar-iyul aylarında DOST mərkəzlərində 444 min vətəndaşa xidmət göstərilib. Bütün bunlar isə son nəticədə respublikamızda vətəndaş məmnunluğunu artırır.

Həssas qruplardan olan insanlara qayğı

Azərbaycanın dərindən-məmnunluq sosial siyasətində həssas qruplardan olan insanlara, o cümlədən də şəhid ailələrinə və qazilərə hərtərəfli qayğı göstərilməsi xüsusi bir istiqamət kimi diqqət çəkir. Azərbaycan Ordusunun möhtəşəm Zəfər əldə etdiyi 44 günlük Vətən müharibəsindən sonrakı dövrdə dövlət başçısının tapşırıqları əsasında şəhid ailələrinin üzvləri və müharibə iştirakçıları ilə bağlı həyata keçirilən genişmiqyaslı sosial dəstək paketinin icrası uğurla davam etdirilir. Həmin sosial dəstək paketi çərçivəsində postmüharibə dövründə:

- şəhid ailələri üzvləri və müharibə veteranları olan 105 min şəxs 118 min aylıq sosial ödəniş, 23,4 min şəxs birdəfəlik ödəmə təyin olunub;
- şəhid ailələri, müharibə ilə əlaqədar əlilliyi olan şəxslərin mənzillə təminatı proqramı 5 dəfə genişlənilib, onlara 6 200 mənzil və fərdi ev, müharibə ilə əlaqədar əlilliyi olan şəxslərə 528 avtomobil təqdim edilib;
- şəhid ailələri üzvləri və müharibə iştirakçıları olan 11 min şəxs 66,5 min sosial-psixoloji dəstək və reabilitasiya xidməti göstərilib;
- müharibə ilə əlaqədar əlilliyi olan 2182 şəxs 59,6 min reabilitasiya vasitəsi, o cümlədən 481 şəxs 587 ədəd yüksək texnologiyalı

müasir protezlə təmin olunub;

- şəhid ailələri üzvləri və müharibə iştirakçıları olan 22,5 min şəxs məşğulluq təmin edilib, o cümlədən 10,6 min şəxs özünü-məşğulluq proqramına cəlb olunub.

- Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tərəfindən özünüməşğulluq proqramı və Dünya Bankının maliyyə dəstəyi ilə icra olunan “Məşğulluğa Dəstək Layihəsi” çərçivəsində bu il artıq 900 şəhid ailəsi üzvü və müharibə veteranı üçün kiçik bizneslər yaradılıb. Onlardan 90 nəfəri şəhid ailəsi üzvləri, qalanları müharibə veteranlarıdır.

Ümumilikdə, postmüharibə dövründə qeyd olunan sosial dəstək paketi 129 min şəxsi əhatə edərək, onlara dəstək yönümlü 354 min xidmət göstərilib.

Qeyd etdiyimiz kimi, Azərbaycanın sosial siyasəti ardıcıl səciyyə daşıyır. Ölkəmizdə əhəlinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi, sosial xidmətlərin əhatə dairəsini genişləndirilməsi və xidmətlərə əlçatanlığın təmin edilməsi, həssas qruplardan olan insanlara qayğı-nın artırılması, sosial infrastruktur quruculuğu, məşğulluq imkanlarının genişləndirilməsi siyasəti bundan sonradan dövlətin əsas hədəfləri sırasında olacaq.

Mübariz FEYZLİ

Azərbaycanın ikitərəfli dialoq təşəbbüsü

Vətən müharibəsinin və lokal xarakterli antiterror tədbirlərinin nəticələrinə uyğun olaraq qalib Azərbaycan regionda yeni reallıqlar yaradıb. Bu reallıqlar ilk növbədə bölgədə sülh və təhlükəsizliyin təmin edilməsi, etimad mühitinin yaradılması nöqtəyi-nəzərindən önəmlidir. Region otuz il ərzində Ermənistanın işğalçılıq siyasətinə görə təhdidlərlə, genişmiqyaslı eskalasiya riskləri ilə üz-üzə qalıb. Bu da təbii ki, regional əməkdaşlığa mənfi təsirlərsiz ötürməyib. Azərbaycanın yaratdığı reallıqlar bütün bunlara son qoyub. Sülh üçün açılan fürsət pəncərələrindən maksimum səmərə ilə istifadə olunmalıdır ki, qalib Azərbaycan da məhz buna çalışsın. Dünya təcrübəsindən bəllidir ki, işğalçılıq siyasəti aparən və müharibələrdə məğlubiyyətə uğrayan dövlətlər sanksiyalara və məhdudiyyətlərə məruz qalırlar. Uzaq tarixə varmayacaq. İkinci Dünya müharibəsindən sonra Almaniya və Yaponiyanın üzərinə qoyulan məhdudiyyətlər hər kəsə yaxşı məlumdur. Qalib Azərbaycanın isə müharibədən sonrakı əsas istəyi Ermənistanı sülhə gətirməkdir. Bunsuz regionun əmin-amanlığı yoxdur. Ölkəmiz qalib statusunu kənara qoyaraq məhz beynəlxalq prinsipləri əsas götürməklə beş bənddən ibarət sülh paketi hazırlayaraq qarşı tərəfə təqdim edib.

Müharibə başa çatandan sonra

ilk mərhələdə iki ölkə arasında tənzimləmə prosesində vasitəçilər də iştirak edirdilər. O cümlədən Moskva, Vaşinqton və Brüssel platformaları formalaşmışdı. Ancaq vasitəçilərin iştirakı ilə aparılan danışıqlar səmərəsiz oldu, verilən siyasi bəyanatlar tezliklə unuduldu. Bunun da əsas səbəbi ondan ibarətdir ki, sülh prosesində yer almağa çalışan vasitəçi ölkələr regionda öz maraqlarının təmin olunmasına çalışırlar. Belə görünür ki, onlar Cənubi Qafqaza davamlı sülhün gəlməsində yox, münaqişənin, qarşıdurmaların sonsuzluğadək uzanmasında maraqlıdılar. Götürək, Brüssel formatının iflasa uğramasını. Həmin platformada yer almağa çalışan Fransa birtərəfli mövqə tutdu, prezident E.Makron Ermənistanı dəstəkləyən açıqlamalar verdi. Belə vasitəçi proseslərdə hansısa bir müsbət rol oynaya bilərdimi? Əsla! Belə olan halda Azərbaycan Fransanın Brüssel formatında iştirakına etirazlarını bildirdi və Makronun iştirakı ilə keçirilən görüşlərə qatılmaqdan imtina etdi. Regiondankənər Fransa kimi ölkələrin sülh prosesinə dağıdıcı təsirlərini nəzərə alan Azərbaycan ikitərəfli dialoq təşəbbüsü ilə çıxış etdi. Havadarlarının haqq-ədalət mübarizəsi aparən Azərbaycana təsir imkanlarını olmadığını nəhayət, dərk edən Ermənistanın rəhbərliyinin bu təşəbbüsü dəyərləndirməkdən başqa çıxış yolu qalmamışdı. Hazırda da danışıqlar məhz iki dövlət arasında aparılır.

Delimitasiya prosesində yeni mərhələ

Azərbaycan ilə Ermənistan arasında dövlət sərhədinin delimitasiyası üzrə Dövlət Komissiyası yeni məlumat yayıb. Bildirilir ki, Azərbaycan Respublikası ilə Ermənistan Respublikası arasında dövlət sərhədi

həddinin delimitasiyası üzrə Dövlət Komissiyası və Ermənistan Respublikası ilə Azərbaycan Respublikası arasında dövlət sərhədinin delimitasiyası və sərhəd təhlükəsizliyi məsələləri üzrə Komissiya

2024-cü il aprelin 19-da imzalanmış 8-ci görüşünün Protokoluna uyğun olaraq, Komissiyaların birgə fəaliyyəti haqqında Əsasnamənin razılaşdırılması ilə bağlı işlər yekunlaşıb. Komissiyaların birgə fəaliyyəti

liyyəti haqqında Əsasnamə müvafiq qaydada 2024-cü il avqustun 30-da imzalanıb. Hazırda Azərbaycan Respublikası və Ermənistan Respublikası dövlətdaxili prosedurların keçirilməsinə başlayıblar.

Tənzimləmə prosesində mühüm irəliləyiş

Yuxarıda bəhs etdiyimiz məlumatla bağlı "Yeni Azərbaycan"a açıqlama verən siyasi icmalçı İlyas Hüseynov ikitərəfli dialoqu uğurlu model kimi dəyərləndirib. "Əsasnamənin razılaşdırılması ilə bağlı tərəflər gərgin iş fəaliyyəti həyata keçiririblər, müxtəlif görüşlər əsasında rəqləmənt müəyyənləşdirilib və nəhayət, əsasnamənin razılaşdırılması ilə bağlı işlər yekunlaşıb. Bunu mühüm bir irəliləyiş kimi nəzərə almaq lazımdır. Eyni zamanda, xüsusilə vurğulamaq istərdim ki, heç bir vasitəçi olmadan, heç bir üçüncü dövlətin və yaxud təşkilatın dəstəyinə zərurət duyulmadan və əsasnamənin razılaşdırılması həyata keçirilib. Ümumiyyətlə, tərəflər arasında vasitəçisiz dialoq uğurlu bir model kimi çıxış edir. Bu həm də onu göstərir ki, Azərbaycan və Ermənistan arasında vasitəçilərə ehtiyac yoxdur. Bizim üçün önəmli məsələ bundan ibarətdir ki, Bakı ilə İrəvan konstruktiv dialoq yolu ilə nəticələr əldə

edə bilərlər. Biz artıq bunun ilkin işarələrini də görməkdəyik", - deyə politoloq vurğulayıb. Bəli, məhz ikitərəfli dialoqun nəticəsi olaraq Qazax rayonunun Bağın Ayrı, Aşağı Əskipara, Xeyrmlı və Qızılcacılı kəndləri Azərbaycana təhvil verilib. Artıq proses yekunlaşıb və mayın 24-də qeyd olunan kəndlərin ərəziləri Azərbaycan Respublikası Dövlət Sərhəd Xidməti tərəfindən nəzarətə götürüldü. Həmin kəndlərdə Azərbaycanın Dövlət Bayrağı ucaldılıb, Dövlət Himni oxunub. Anklav olmayan yə kəndlərin qaytarılması ilə bağlı razılıq 2024-cü il aprelin 19-da Azərbaycan Respublikası və Ermənistan Respublikası arasında dövlət sərhədinin delimitasiyası üzrə Dövlət Komissiyası və Ermənistan Respublikası və Azərbaycan Respublikası arasında dövlət sərhədinin delimitasiyası məsələləri və sərhəd təhlükəsizliyi üzrə Komissiya

Protokol imzalanıb. 2024-cü il mayın 15-də Azərbaycan Respublikası və Ermənistan Respublikası arasında sərhəddə komissiyaların növbəti - 9-cu görüşü keçirilib. Görüş əsnasında Texniki Protokol razılaşdırılıb və bu barədə komissiyaların müvafiq Protokolu imzalanıb. Delimitasiya işləri arasında sərhəddə 12,7 kilometr uzunluğunda sərhəd xətti müəyyən edilib.

Dövlətdaxili prosedurların keçirilməsinə start verilib

Hazırda sərhədlərin müəyyənləşdirilməsi çətin bir mərhələdən keçir. Azərbaycan ilə Ermənistan arasında dövlət sərhədinin delimitasiyası üzrə Dövlət Komissiyasının yaydığı məlumatda da bildirildiyi kimi, dövlətdaxili prosedurların keçirilməsinə başlanıb. Siyasi icmalçı İlyas Hüseynov bildirib ki, əsasnamənin razılaşdırılmasına uyğun olaraq dövlətlər öz daxili prosedurlarını müəyyənləşdirirlər. "Bu da o anlamı daşıyır ki, hər iki dövlətin müxtəlif formada sərhəd təhlükəsizliyinin təmin edilməsi, eləcə də sərhədlərin delimitasiya edilməsi baxışları ola bilər. Buna görə də hazırda əldə olunan nəticəyə uyğun

olaraq daxili prosedur qaydalarının bir-birinə uyğunlaşdırılması prosesi həyata keçirilir və bunun da nəticəsini biz yaxın gələcəkdə görərik. Çox qısa bir ərazi - Azərbaycanla Ermənistan sərhədlərinin Şimal hissəsində razılaşdırılıb. Bu, böyük nailiyyətdir. Hesab edirəm ki, qarşıdakı dövr ərzində delimitasiya olunmuş sərhəd zolağının bir qədər də uzandığının şahidi olacağıq. Əminliyimi bildirmək istəyirəm ki, Ağbənd məntəqəsində qədər bütün sərhədlər razılaşdırılacaq, delimitasiya olunacaq, sonrakı mərhələdə isə demarkasiya fəaliyyəti icra ediləcək", - deyə politoloq vurğulayıb.

M.ABDULLAYEV

Çoxvektorlu xarici siyasət kursuna malik olan Azərbaycan beynəlxalq təşkilatlarda təmsilçiliyini genişləndirməyi hədəfləyib. İndiyədək BMT, QH, TDT, İƏT, MDB kimi qurumlarda səmərəli fəaliyyəti ilə fərqlənən respublikamız növbəti mərhələdə

BRICS-ə yaxınlaşma davam edir...

BRICS-ə qoşulmaq istəyir. Ölkəmiz artıq bu təşkilata daxil olmaq üçün rəsmi müraciət edib.

Belə görünür ki, Azərbaycanın BRICS-ə gedən yolunda hər hansı bir əngəl olmayacaq. Belə ki, təşkilata üzv dövlətlərdən ölkəmizin müraciəti

tinə müsbət yanaşmalar ifadə olunur. Bu günlərdə respublikamızın təşkilata qoşulmaq istəyinə Rusiyadan dəstək gəlib. Rusiya Federasiyası xarici

işlər nazirinin müavini Sergey Ryabkov jurnalistlərə bildirib ki, Moskva Bakının BRICS-ə qoşulmaqla bağlı müraciətini dəstəkləyir. "Biz hesab edirik

ki, bu, çox güclü namizəddir və o, BRICS-ə qoşulmaqla, şəbhəsiz ki, özü ilə BRICS-ə xas olan həm əlavə dinamika, həm də unikal təcrübə, o cümlədən bir çox gündəmlər üzrə konstruktiv iş təcrübəsi gətirəcək" - deyə Rusiya XİN-in rəsmisi vurğulayıb.

Sıraları getdikcə genişlənən BRICS

Global miqyasda BRICS sıraları getdikcə genişlənən beynəlxalq təsisat kimi diqqət çəkir. Analitiklər qurumu, həmçinin yeni global iqtisadi güc mərkəzi kimi də təqdim edirlər. BRICS (BRICS - Braziliya, Rusiya, Hindistan, Çin, Cənubi Afrika Respublikasının baş hərflərindən abreviaturasıdır) dövlətlərarası assosiasiya kimi qurulub. Təşkilat sürətlə inkişaf edən ölkələr qrupu kimi səciyyələndirilir. Tərkibində doqquz dövlət - Braziliya, Rusiya, Hindistan, Çin, Cənubi Afrika Respublikası, BƏƏ, İran, Misir və Efiopiyanı birləşdirən təşkilat 2006-cı ilin iyununda Braziliya, Rusiya, Hindistan, Çin iqtisadiyyat nazirlərinin iştirakı ilə Sankt-Peterburq İqtisadi Forumu çərçivəsində yaradılıb. BRICS ölkələri arasında ikitərəfli münasibətlər siyasi kurslara qarşınamaq şərti ilə, bərabərlik və qarşılıqlı fayda əsasında qurulub. Təşkilatın təsisçilərindən olan Rusiya, Çin, Hindistan və Braziliya əhali, ərazi və ÜDM baxımından dünyanın on ən böyük ölkəsi sırasındadır. O cümlədən Braziliya - kənd təsərrüfatı məhsulları ilə zəngindir; Rusiya - dünyada ən böyük mineral resurslar ixracatçısıdır; Hindistan - ucuz intellektual resurslara malikdir; Çin - böyük əmək resurslarına, sürətlə genişlənən iqtisadiyyata sahibdir. BRICS-də birləşən ölkələrin hökumət başçıları 2009-cu ildən etibarən illik rəsmi sammitlərdə

bir araya gəlirlər. Sammitlə paralıq şəkildə, xarici işlər, maliyyə və digər nazirliklərin rəhbərlərinin görüşləri də keçirilərək aktual müzakirələr aparılır. BRICS ölkələrinin ümumi sahəsi 45,726,508 km və ümumi əhalisi təqribən 3,41 milyard nəfər təşkil edir - bu isə dünya quru səthinin təxminən 26,7 faizidir. Təşkilatın genişlənmə siyasəti açıqdır. Qurumun sıralarının ilk dəfə genişlənməsi Cənubi Afrika Respublikası təhsinə baş verib. Bu ölkə 2010-cu ildə təşkilata qoşulmaq istəyini açıqlayıb və müvafiq prosedur qaydaları keçilməklə bu istək təmin olunub. 2023-cü ilin avqust ayına olan məlumata görə, 40 ölkə BRICS-ə qoşulmaqda maraqlı olduğunu bildirdi, onlardan 20-yə yaxını rəsmi olaraq qəbul üçün müraciət belə edib. Son olaraq 2024-cü ilin yanvarında daha dörd ölkə - BƏƏ, İran, Misir və Efiopiya təşkilatın sıralarına qəbul olunub. Verilən məlumatlara görə, üzlük üçün rəsmi müraciət edən ölkələr sırasında Əlcəzir, Banqladəş, Belarus, Venesuela, Pakistan və digərləri də var. Qrupun 2024-cü ilin sonuna kimi Şərqi Afrika ölkələri ilə qarşılıqlı əlaqələrinin daha da güclənməyi proqnozlaşdırılır. Ümumiyyətlə, BRICS -in əsas ideyası üzv dövlətlərin zəngin resurslarına və potensialına əsaslanmaqla güclü iqtisadi blok formalaşdırmaqdan qaynaqlanır.

Azərbaycan BRICS -ə nə verə və nə ala bilər?

də, Azərbaycan BRICS sıralarına qatılmaqla yeni coğrafiyalarda yeni əməkdaşlıq əlaqələri qura bilmək imkanı qazanacaq. Azərbaycanla qurumda təmsil olunan Rusiya və Çin arasında siyasi dialoq kifayət qədər yüksək səviyyədədir. Respublikamız hər iki ölkə ilə müttəfiqlik və strateji tərəfdaşlıq münasibətlərini özündə ehtiva edən sənədlər imzalayıb. Həmin sənədlərdə qarşılıqlı əməkdaşlığın müxtəlif aspektləri öz əksini tapıb. Üç ölkə arasında siyasi dialoqun yüksək səviyyəsinə uyğun olaraq müxtəlif istiqamətlərdə iqtisadi əlaqələr də genişlənir. Rusiya və Çin bizim ən çox ticarət etdiyimiz üçüncü və dördüncü ölkələrdirlər. BRICS -də təmsilçilik ölkəmizin iqtisadi əlaqələrinin coğrafiyasını genişləndirmək üçün yeni perspektivlər açır. Ən mühüm məqamlardan biri kommunikaasiyalarla bağlıdır. İndiki geosiyasi gərginliklər fonunda Avra-siyada nəqliyyat bağlantılarına maraq heç vaxt olmadığı qədər artıb. Məlum səbəblərdən ölkələr və daşıma şirkətləri yeni, daha təhlükəsiz marşrutlar axtarırdı. Burada da Azərbaycanın həm təqdim edə biləcəyi imkanlar, həm də qazana biləcəyi dividendlər kifayət qədər çoxdur. Ölkəmizin niyyəti BRICS-in nəqliyyat, kommunikaasiya və ticarətə bağlı fəaliyyətlərində aktiv şəklə iştirak etməkdir. Çin-Avropa, Rusiya-Hindistan-İran arasındakı ticarət döviyyəsinə Azərbaycan önəmli yer ala bilər. Söhbət global Qərblə Şərq arasında əməkdaşlığın zəruriliyindən gedirsə, burada həm siyasi-iqtisadi, həm də coğrafi və nəqliyyat bağlantıları nöqtəyi-nəzərindən Azərbaycan unikal mövqeyə malikdir. İlk növbədə onu vurğulamaq istərdik ki, bu gün Azərbaycan Qərblə Şərq arasında Qərblə global Şərq arasında bir dövlət qismində çıxış edir. Respublikamızın həm Avropa dövlətləri, həm də Asiya ölkələri, Şərq dünyası ilə çox yaxşı münasibətləri var. Azərbaycan dünyada azsaylı ölkələrdəndir ki, qırıqlıya, ksenofobiya-yə qarşı qəti mövqə tutur və multi-kulturalizmi təşviq edir. Bunun notisiəsidir ki, bu gün respublikamızda

milli zəmində hər hansı bir itxtilaf yaşamır. Eyni zamanda, ölkənin daxili mühiti uzunmüddətli sabitliklə səciyyələnir. Bütün bunlar tranzit daşımalara üçün çox önəmli amillərdir. Azərbaycan digər üstünlüyü isə uzun illər ərzində böyük həcməldə sərmayə qoyuluşu hesabına yaradılan müasir infrastrukturla bağlıdır. Ölkə ərazisindən Şərq-Qərb, Şimal-Cənub dəhlizləri, Transxəzər marşrutu (Orta Dəhliz) keçir. Bütün marşrutlar üzrə yüksək səviyyəli yollar çəkilib, Ələtdə Xəzər sahillərində ən böyük liman inşa olunub, dəniz donanmasının maddi-texniki bazası yeni tankerlər hesabına möhkəmləndirilib, Bakı - Tbilisi - Qars dəmir yolu xətti çəkilib. Həmçinin ölkə rəhbərliyi perspektivdə nəqliyyat infrastrukturunun genişləndirilməsinə güclü siyasi iradə göstərir. Xüsusilə Şimal-Cənub Dəhlizi BRICS ölkələri üçün çox önəmli bir marşrutdur. İndiyədək Azərbaycan ərazisində bu dəhlizinin həm dəmir yolu, həm də avtomobil yolu segmentləri tam şəkildə reallaşdırılıb və uğurla fəaliyyət göstərir. Hazırda ölkəmizdə bəhs olunan marşrutun ötürücülük qabiliyyətini yüksəltmək üçün onun dəmir yolu sahəsinin modernləşdirilməsi istiqamətində fəal çalışmalar həyata keçirilir. Bu il həmin dəmir yolu sahəsinin tələb edilən ötürücülük qabiliyyətinə malik olması üçün modernləşdirilmə tədbirlərinə təxminən 120 milyon dollar ekvivalentində vəsait ayrılması nəzərdə tutulub. Söhbət ildə 15 milyon ton və daha çox - 30 milyon tonadək yüklərin daşınması imkanlarından gedir və bu, tamamilə realdır. Bundan başqa, yaradılacaq Zəngəzur Dəhlizi Transxəzər marşrutunun bir qolu kimi inkişaf etdiriləcək. Hazırda ölkə-

liyyət göstərir. Hazırda ölkəmizdə bəhs olunan marşrutun ötürücülük qabiliyyətini yüksəltmək üçün onun dəmir yolu sahəsinin modernləşdirilməsi istiqamətində fəal çalışmalar həyata keçirilir. Bu il həmin dəmir yolu sahəsinin tələb edilən ötürücülük qabiliyyətinə malik olması üçün modernləşdirilmə tədbirlərinə təxminən 120 milyon dollar ekvivalentində vəsait ayrılması nəzərdə tutulub. Söhbət ildə 15 milyon ton və daha çox - 30 milyon tonadək yüklərin daşınması imkanlarından gedir və bu, tamamilə realdır. Bundan başqa, yaradılacaq Zəngəzur Dəhlizi Transxəzər marşrutunun bir qolu kimi inkişaf etdiriləcək. Hazırda ölkə-

mizin ərazisində bu dəhlizin bütün segmentləri üzrə layihələr sürətlə icra olunmaqdadır. Eyni zamanda, Azərbaycan BRICS -in üzvü olan İranla yeni nəqliyyat bağlantısı yaradır. Bu marşrut Zəngəzur Dəhlizi ilə paralel şəkildə fəaliyyət göstərəcək ki, bu da Avropa ilə Asiya arasında daşımalara üçün yeni imkanlar açacaq. Azərbaycanın BRICS -ə üzv qəbul olmaq istəyindən bəhs edərkən digər bir vacib amil də qeyd etmək lazımdır. Bu da Türkiyə faktorudur. Qardaş ölkə də BRICS-ə üzv olmaq niyyətindədir. Azərbaycanla Türkiyə bütün istiqamətlərdə fəaliyyətlərini, o cümlədən də xarici siyasətlərini həmişə bir-biri ilə uzlaşdırırlar. Şübhə yoxdur ki, iki qardaş ölkənin BRICS -ə doğru yolu uğurlu olacaq.

Ölkəmizin güclü şəkildə dəstəklənməsi

Kazanda keçiriləcək BRICS sammitinə dəvət edildiyini də vurğulayıb. "Möhtərəm Prezident İlham Əliyevin dəvət olunduğu Kazanda keçiriləcək sammit üçün bir keçən il Yohannesburqda keçirilən sammitdə verilən tapşırıqlara uyğun olaraq, tərəfdaş dövlətlərin siyahısını da hazırlayacağıq. Müxtəlif imkanlar, fərqli alqoritmlər var. Lakin bir daha biz Azərbaycanın BRICS-ə qoşulmaq üçün müraciətini dəstəkləyirik", - deyə nazir müavini əlavə edib. S.Ryabkovun sözlərinə görə, BRICS-in mahiyyəti təzyiq və şantajın inkar edilməsi və beynəlxalq hüququn prinsipi və normalarına hörmət edilməsidir. "Bütün bunlar Azərbaycan Prezidentinin rəhbərliyi ilə bu ölkənin həyata keçirdiyi siyasətlə tam üst-üstə düşür. Azərbaycanla çox gözəl münasibətlərimiz var. Düşünürəm ki, BRICS-ə doğru hərəkət və BRICS-lə yaxınlaşma davam edəcək. Lakin, eyni zamanda, qeyd etmək istəyirəm ki, BRICS-də bütün qərarlar konsensus əsasında qəbul edilir. Sədrlikdən çox şey aslıdır, amma hər şey deyil", - deyə nazir müavini vurğulayıb.

Mübariz ABDULLAYEV

Qeyd etdiyimiz kimi, BRICS sürətlə inkişaf edən ölkələr qrupu kimi səciyyələnir. Bu baxımdan Azərbaycanın qurumda təmsil olunmaq istəyi tam təbii. Ölkəmiz zəngin resurslara malikdir. Eyni zamanda, respublikamızda iqtisadi inkişaf üçün bütün şərtlər təmin olunub. Bu iki amilə əsaslanmaqla Azərbaycan yüksək inkişaf templəri ilə irəliləyərək özünün iqtisadi və maliyyə imkanlarını genişləndirir. Çin, Rusiya kimi nəhəng dövlətlərin birləşdiyi təşkilat ölkəmizə yeni imkanlar qazandırır. Onu da qeyd etmək ki, Azərbaycanın beynəlxalq təşkilatlarda təmsilçiliyi qarşılıqlı maraqlar üzərində qurulub. Ermənistan kimi ölkələrin üzv olduqları beynəlxalq təşkilatlarda təmsilçiliyi formal xarakter daşıyır. Bu ölkə üzv olduğu təşkilatlardan ancaq umumaqlarının, ala biləcəklərinin fərqindədir. Azərbaycan isə əməkdaşlıq etdiyi təşkilatların fəaliyyətinə həm töhfələr vermək iqtidarındadır, həm də, əlbəttə ki, bundan faydalanmağa çalışır.

Azərbaycan BRICS -də təmsilçiliklə müəyyən iqtisadi və siyasi məqsədləri hədəfləyir. Ölkəmiz xarici siyasətini davamlı olaraq şəxələndirir. BRICS-ə üzvlük bu strateji kursa maneçilik yaratmır, əksinə imkanları daha da artırır. Qurumun yaxşı cəhətlərindən biri ondan ibarətdir ki, burada üzvlük digər beynəlxalq platformalarla əməkdaşlığı inkar etmir, yəni ölkələrin qarşısına məhdudiyyətlər qoyulmur. Beləliklə

Asiya və Dünya Bankının Azərbaycanda “yaşıl” hədəfləri...

Hər iki maliyyə institutu “yaşıl enerji” sektoruna investisiyalar yatırmağı planlaşdırır

AİB maliyyə dəstəyi göstərməyə hazırdır

Azərbaycan Asiya İnkişaf Bankı (AİB) ilə “yaşıl enerji sektoruna xarici investisiyaların cəlb edilməsi imkanlarını müzakirə edib. İqtisadiyyat Nazirliyində keçirilən görüşdə AİB-in Şərqi, Mərkəzi və Qərbi Asiya komandasının enerji direktoru Junho Hvanq bildirib ki, Azərbaycanda bərpa olunan enerji mənbələrinin istehsalı üçün zəruri müasir infrastrukturların qurulması və istehsalın genişləndirilməsi, habelə “yaşıl enerji” ixracını təmin edən dəhlizlərin yaradılmasında bank öz maliyyə dəstəyini göstərməyə hazırdır.

Azərbaycanla 25 ilə yaxındır ki, infrastruktur, nəqliyyat, su təchizatı və enerji, maliyyə, təhsil və səhiyyə sektorlarında müxtəlif layihələrin maliyyələşdirilməsində yaxın tərəfdaş kimi təmsil olunan Asiya Bankı bu müddət ərzində ölkəmizin iqtisadiyyatına 4,2 milyard dollar həcmində sərmayə yatırıb. Hazırda isə AİB-in gündəliyində yeni enerji mənbələrinin maliyyələşdirilməsi dayanır, Azərbaycan hökuməti ilə bank arasında 2024-2026-cı illərə dair əməkdaşlıq strategiyasına əsasən bərpaolunan enerji və “yaşıl nəqliyyat” sahələrinin maliyyələşdirilməsinə dair sazişin imzalanması nəzərdə tutulur. Bank xüsusilə də işğaldan azad olunmuş ərazilərdə hidroelektrik stansiyaların tikilməsinə sərmayə qoyması gündəlikdə durur. Bərpa olunan enerji mənbələrinin ön zəngin ünvanlarından biri

azad olunmuş Qarabağ və Şərqi Zəngəzur bölgəsidir. Bu bölgədə su elektrik enerjisi baxımından nəhəng potensiala malikdir. Ortamüddətli inkişaf konsepsiyasına əsasən, bu ərazilər Yaşıl Enerji Zonası elan edilib və Yaponiyanın TEPCO şirkəti müxtəlif ssenarilər tətbiq edilməklə ərazilərin enerji tələbatı modelləri hazırlanıb. AİB-in əsas səhmdarı olan Çin bu bölgədə resursların potensialını nəzərə alaraq həm bankın donorluğu, həm də birbaşa öz maliyyəsi hesabına sərmayələr yatırmağı planlaşdırır. Bir neçə ay əvvəl “China Gezhouba Group” ilə Azərbaycan arasında imzalanmış Anlaşma Memorandumu da həmin hədəflərin bir hissəsini əhatə edir. Bundan başqa, “China Energy” şirkəti ilə enerji saxlanma sistemləri, “yaşıl hidrogen”in istehsalı və ixracı, qabaqcıl ötürücü və paylayıcı şəbəkə texnologiyaları və digər prioritet istiqamətlər üzrə birgə əməkdaşlıq imkanlarını da dəyərləndirilməkdədir.

AİB həmçinin “Xəzər-Avropa İttifaqı Yaşıl Enerji Dəhlizi”nin yaradılmasında bəhs edilib. Bildirilib ki, bu layihələr bərpa olunan enerji sahəsində geniş əməkdaşlığı təşviq edir və ölkəmiz Çin şirkətləri ilə “yaşıl enerji” tərəfdaşlığının qurulmasında maraqlıdır.

Asiya Bankının prezidenti Masatsuqu Asakava bildirib ki, AİB Asiya və Sakit Okean regionu üçün iqlimi dəstəkləyən

bank kimi xidmət göstərməyə tam sadıqdır və Bank 2030-cu ilə qədər 100 milyard dollar həcmində iqlim maliyyələşdirməsini təmin etməyi hədəfləyir: Azərbaycan hökumətinin 2030-cu ilə qədər bərpaolunan enerjinin payını 30 faizə çatdırmaq məqsədini nəzərdə tutan təmiz enerjiddə keçid istiqamətində inamlı söylərini dəyərləndirən Bank bu istiqamətdə ölkəmizi dəstəkləməyə davam edəcəkdir. AİB prezidentinin sözlərinə görə, Azərbaycan həmçinin dayanıqlı şəhər nəqliyyatı üzrə cəmiyyət, dəmir yollarının rəqəmsallaşdırılması, sürətli dəmir yolu, metro sisteminin təkmilləşdirilməsi, dəniz suyunun duzsuzlaşdırılması və təhlükəsiz su təchizatının təmin edilməsi kimi bir sıra innovativ təşəbbüslərə diqqət yetirir. Bank “yaşıl enerji”, su resursları, bağlantıların yaradılması və iqlimə davamlı infrastrukturun prioritetləşdirilməsi üçün öz dəstəyini təklif edir.

Əsas donor...

Dünya Bankı (DB) da Azərbaycanda bərpa olunan enerji

mənbələrinə (BOEM) sərmayə qoyuluşunda əsas donor kimi çıxış etmək niyyətini bəyan edib. Bank “Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlər”in 5-ci istiqaməti olan “təmiz ətraf mühit və yaşıl artım ölkəsi” hədəfinin reallaşmasına töhfə verəcəyini bəyan edib. Bankın Avropa və Mərkəzi Asiya regionu üzrə vitse-prezidenti Antonella Bassani qeyd edib ki, ölkəmizdə enerji keçidinin bərpa olunan enerji və

enerji səmərəliliyi komponentlərinə Dünya Bankının dəstəyinin artırılması, COP29 tədbiri ilində Azərbaycanın yaşıl sektorlarına sərmayə qoyuluşları nəzərdən keçiriləcək və bankın donorluğu təmin olunacaq.

DB-nin əsas maliyyə strukturlarından biri olan Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyası arasında imzalanmış Azərbaycanda bərpa olunan enerji sahəsinin inkişafı məqsədi ilə dənizdə külək enerjisi resursundan istifadə üzrə əməkdaşlığa dair anlaşma memorandumu bu sahədə ilkin sərmayə proqramı hesab edilə bilər.

Ümumilikdə, Dünya Bankı 2027-ci ilədək ölkəmizdə 8 küllək və Günəş elektrik stansiyalarının qurulması və enerji sistemində inteqrasiya məqsədilə maliyyə dəstəyini göstərəcək. Həmçinin, işğaldan azad olunmuş ərazilərdə bərpa olunan enerji mənbələrinə sərmayələrin yönəldilməsi, “ağıllı şəhər və ağıllı kənd” konsepsiyalarının tətbiqi və “yaşıl enerji zonası” layihələrinin icrasında da yaxından iştirakını etmək marağını ifadə edib.

ELBRUS CƏFƏRLİ

Özbəkistan Azərbaycanda pambıqçılıq klasteri yaradır

Qardaş ölkənin şirkətləri azad ərazilərdə tekstil sənayesinin qurulmasında da iştirak edəcək

Özbəkistan şirkətinin Azərbaycanda pambıqçılıq klasteri layihəsinin icrasına başlanılıb. Özbəkistana məxsus “Tukimachi Sanoat Tekstil” MMC-nin Azərbaycanda təsis etdiyi “TST Textile Group” MMC-yə İmişli rayonunda 5 min hektar torpaq sahəsi ayrılıb. “İmişli Aqropark”ın ərazisində salınacaq müasir pambıqçılıq təsərrüfatı, pambıq emalı, iplik, toxuculuq, tikis və yağ istehsalı müəssisələrinin daxil olduğu pambıqçılıq klasterinin yaradılması layihəsinin ilkin investisiya həcmi təxminən 90 milyon manatdır. 2025-2029-cu illər ərzində şirkət tərəfindən pambıq emalı, iplik, toxuculuq və tikis fabriklərinin, həmçinin pambıq yağı zavodunun qurulması nəzərdə tutulur. Pambıq emalı və yağ zavodları İmişli rayonu ərazisində, iplik, toxuculuq və tikis fabrikləri isə Mingəçevir Sənaye Parkının ərazisində yaradılacaq. Layihə çərçivəsində xammaldan son məhsul istehsalına kimi proseslər həyata keçiriləcək ki, bu da klasterləşmənin qurulmasına tökən verəcək. Yeni sərmayə layihəsi ölkəmizdə pambıqçılığın inkişafında mühüm rol oynayacaq.

Dünyada pambıq istehsalı və emalı üzrə inkişaf etmiş və yüksək təcrübəyə malik özbək şirkətlərinin Azərbaycanın pambıqçılıq təsərrüfatında yer alması bu sahədə müasir innovasiyayönlü istehsal şəbəkəsinin formalaşmasına da təmin edəcək. Layihənin həyata keçirilməsinə özəl sərmayə qoyuluşu ilə yanaşı, bu günlərdə təsis edilmiş Azərbaycan-Özbəkistan İnvestisiya Fondu tərəfindən də maliyyə ayrılması nəzərdə tutulur ki, bu da klasterin böyük bir əməliyyat sahəsinə çevrilməsinə səbəb olacaq. Layihənin həyata keçirilməsi isə Azərbaycanda pambıqçılıq sahəsində ilk dəfə olaraq Özbəkistan təcrübəsi əsasında klasterləşmənin formalaşmasına gətirib çıxaracaq ki, bu da dünya bazarlarına ön yüksək keyfiyyətli pambıq və məhsul ixracını təmin edəcək.

“Tukimachi Sanoat Tekstil” MMC təkcə Özbəkistanda deyil, Asiya bölgəsində də dünyada ən nüfuzlu pambıqçılıq-tekstil müəssisəsidir və bir çox ölkədə emal şəbəkələri fəaliyyət göstərir. Şirkət dünya bazarında məhsul və trikotaj sənayesinin təminatında, ön keyfiyyətli parça istehsalında fərlənən sənaye infrastrukturunu qurmaqla öz rəqəbat imkanlarını möhkəmləndirməkdədir. Bu baxımdan MMC-nin Azərbaycanla fəaliyyəti başlanması və yeni emal müəssisələri yaratması ölkəmizdə iplik, qumaş, tikis məhsulları sənayesinin inkişafında yeni mərhələ açacaq, Azərbaycanın müasir rəqəbatqabiliyyətli tekstil sənayesinin formalaşmasında mühüm rol

oynayacaq.

“Tukimachi Sanoat Tekstil” MMC-nin növbəti mərhələdə azad edilmiş ərazilərdə də pambıqçılığın inkişafına töhfə verəcəyi istisna deyil. Füzuli və Cəbrayıl da bu tipli emal sənayesinin formalaşdırılması müzakirə edilir. Ümumiyyətlə, Özbəkistanın digər şirkətlərinin də azad edilmiş ərazilərdə aqrar-sənaye komplekslərinin yaradılmasında öz qardaş dəstəyini göstərəcəyi planlaşdırılır. Bir neçə ay əvvəl Qubada keçirilən II Azərbaycan-Özbəkistan Regionlararası Forumunda özbək investorları Qarabağda yüngül sənaye şəbəkələrinin yaradılması, tekstil sahəsində birgə müəssisənin qurulması imkanlarını dəyərləndirib və yaxın vaxtlarda bu tipli biznes-layihələrin icrasına başlanılacağı bildirilib.

Özbəkistan azad edilmiş ərazilərdə də sərmayə yatıraraq aqrar sektora töhfə verəcək. Belə ki, Füzulidə 100 hektar ərazidə “Özbəkistan-Azərbaycan Dostluq Bağları” layihəsi icra ediləcək. Özbəkistan tərəfindən “Uzgreenagro” LLC (MMC) və Azərbaycan “Zəfər Bağları” MMC-nin birgə təsis etməyi planlaşdırdığı “Özbəkistan-Azərbaycan Dostluq Bağları” MMC tərəfindən həyata keçiriləcək. Layihəyə 5 milyon manatadək vəsaitin investisiya olunması nəzərdə tutulur. Bu vəsaitin 50 faizini Özbəkistan, 50 faizini Azərbaycan yatıracaq. Bağda müxtəlif növ meyvə ağacları, o cümlədən Özbəkistandan gətirilmə meyvə ağaclarının əkilməsi nəzərdə tutulub. Layihənin növbəti mərhələsində bağların genişləndirilməsi və məhsulların dərin emalının qurulması nəzərdə tutulur. Həmçinin gələcəkdə istehsalatın genişlənməsi çərçivəsində digər yeni fəaliyyət sahələri də yaradıla bilər. Bağçılıq fəaliyyəti nəticəsində əldə olunan məhsulların ilkin olaraq Azərbaycanda və Özbəkistan bazarına çıxarılması, daha sonra digər bazarlara birgə ixracı planlaşdırılır.

Özbəkistanın Qarabağ və Şərqi-Zəngəzurdə nəzərdə tutduğu digər özəl layihəsi bərpaolunan enerjinin istehsalı və emalı ilə bağlıdır. Ötən il imzalanmış “Azərbaycan Respublikası ilə Özbəkistan Respublikası arasında energetika sahəsində əməkdaşlığın genişləndirilməsinə dair Yol Xəritəsi”nə əsasən, azad edilmiş ərazilərdə təmiz enerji keçid və dekarbonizasiya sahələri üzrə birgə layihələrin icrası çərçivəsində “yaşıl enerji” infrastrukturlarının qurulması, özəl investisiyalar hesabına yeni su elektrik stansiyalarının tikintisi, enerji resurslarından səmərəli istifadə nəzərdə tutulur.

E.CƏFƏRLİ

Dollar satışına məhdudiyyətlər qoyulubmu?

Azərbaycanda dollar resursları valyuta bazarında tarazlığı tam dəstəkləyir

Azərbaycan bankları tərəfindən xarici valyuta mübadiləsində, xüsusilə də dollar satışında məhdudiyyətlərin olmasına dair xəbərlər geniş yer almaqdadır. Yayılan məlumatlarda iddia edilir ki, banklar dollara artan kəskin tələbin qarşısında valyuta qıtlığı ilə üzləşməkdən ehtiyat edərək satış məhdudlaşdırıb. Məsələn, əlaqəli Mərkəzi Bank (MB) açıqlama ilə çıxış edərək insanlar arasında əjətiyə səbəb olan bu cür məlumatların heç cür əsasının olmadığını, bank mübadilə məntəqələrində valyuta alışı və satışının əvvəlki kimi öz ritmi ilə davam etdiyini bildirib.

Mərkəzi Bankın maliyyə bazarlarında əməliyyatlar departamentinin direktoru Elrad Seydiyev mediaya müsahibəsində qeyd edib ki, valyuta hərəqlərində dollar satışında heç bir problem yoxdur və dollara olan tələb tam təmin edilir. Dövlət Neft Fondu (DNF) tərəfindən qrafikə uyğun olaraq xarici valyutaların satışına üzrə hərəqlərin keçirilməsi davam edir. 2024-cü ilin ötən dövründə keçirilmiş 61 hərəqda DNF tərəfindən 4,7 milyard dollar satılıb. Əlavə olaraq, 2024-cü ilin ötən dövründə banklararası bazarın həcmi 614 milyon dollar təşkil edib. Eyni zamanda, ötən dövr ərzində Mərkəzi Bank tərəfindən təşkil edilən bütün valyuta hərəqlərində tələb təmin edilib.

Xarici valyutaya tələbin artmasına gəlinə, burada başlıca səbəb qeyri-neft-qaz idxalı artmasıdır ki, bu da investisiya aktivliyinin yüksəlməsi və dövlət xərclərinin genişlənməsi ilə bağlıdır. Belə ki, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə geniş miqyaslı tikinti və bərpa işləri, eləcə də çoxsaylı infrastruktur və iqtisadi-sosial layihələrin fəsiləsiz icrası böyük həcmə sərmayələr hesabına həyata keçirilir. Bunun nəticəsidir ki, 2024-cü ilin ötən 7 ayda təkcə daxili mənbələrdən iqtisadiyyata yönəldilən investisiyaların həcmi ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 11 faiz artıb, eləcə də dövlət büdcəsindən xərcləri xeyli çoxalıb. Həmin xərclərin böyük bir hissəsi isə azad edilmiş ərazilərdə aparılan tikinti və yenidənqurma işlərinə yönəldilib. Bu ərazilərdə istifadə edilən mal-material və avadanlıqların böyük əksəriyyəti isə xarici

ölkələrdən idxal olunur ki, həmin malların alışı üçün yüz milyonlarla dollar xərclənir. Sözsüz ki, bu amil dollara tələbatı da artırır. Başqa bir iqtisadi faktor hökumətin qiymətli kağızlar bazarının inkişaf etdirilməsi məqsədilə buraxdığı xarici bazar təyinatlı istiqrazların, o cümlədən avrobondun alışıının həyata keçirilməsi ilə əlaqəli valyuta tələbinin artmasıdır. Belə ki, cari ilin ötən dövründə avrobondların mübadiləsinə təxminən 900 milyon dollar yönəldilib ki, bu da valyuta bazarında əlavə tələb yükü yaradıb.

Ancaq bütün bunlara baxmayaraq, Azərbaycanda dollara olan tələbi ödəmək üçün kifayət qədər valyuta resursları mövcuddur. Dollar tələbatını qarşılayan Mərkəzi Bank və Dövlət Neft Fondunun ehtiyat bazası tələbi 100 faiz qarşılayır və hətta aylıq izafi dollar qalığı da yaranır. Dollar hərəqlərində daha aktiv satışı qismində iştirak edən Neft Fondu hər ay bazar iştirakçılarının tələbatını ödəmək üçün valyuta hərəqlərinə 600-700 milyon dollar çıxarmaq likvidliyini məhsul edir. DNF 2024-cü ilin yanvar-iyul aylarında “Azəri-Çıraq-Günəşli” yataqlar blokundan 3,7 milyard dollar gəlir əldə edib, “Şahdəniz” yatağından isə qaz və kondensat satışını üzrə təxminən 400 milyon dollar qazanıb. Fondun valyuta vəsaitlərinin idarə olunmasından əldə etdiyi gəlirlərin həcmi isə 7 ayda təxminən 2 milyard dollar təşkil edib. Beləliklə, DNF 7 ayda cəmi bütün gəlir mənbələri üzrə təxminən 6,1 milyard dollar əldə edib. 2024-cü ilin 7 ayında isə keçirilmiş 61 hərəqda DNF tərəfindən 4,7 milyard dollar satılıb. Bir ayda təxminən 650-700 milyon dollar satış təmin edilib. Yeni Neft Fondunun gəlirlərinin 78 faizi ölkəmizdə dollara olan tələbatın 100 faiz ödənilməsinə kifayət edir. Qalan 22 faiz və yaxud 1,4 milyard dollar isə Fondun ehtiyatlarının artımına yönəlib. Bu o deməkdir ki, ölkədə dollar tələbatı ilə bağlı heç bir sıxıntı, çatışmazlıq yoxdur, Neft Fondu tələb hətta ayda 800-900 milyon dolları yüksəlsə belə, bütün ehtiyacları qarşılamağa hazırdır.

Bundan başqa, dollara olan tələbi qarşılamaq üçün

Mərkəzi Bankın da dollar ehtiyatları mövcuddur. Ancaq DNF-nin valyuta satışları kifayət etdiyindən, Mərkəzi Bankın öz valyuta rezervlərindən istifadə etməsinə ehtiyac qalmır. Yəni indiki halda Azərbaycanda dollar qıtlığı, hərəqlərdə dollar tələbini qarşılamaq üçün rezervlər çatışmazlığı təhlükəsi yoxdur. Ümumilikdə, hazırda Dövlət Neft Fondu və Mərkəzi Bankla birlikdə Azərbaycanın 70 milyard dollar yaxın strateji rezervləri mövcuddur ki, bu ehtiyatlar manat üçün təhlükəsizlik yastığı rolunu oynayır.

Bununla yanaşı, Azərbaycanın tədiyyə balansı profiti yüksək olaraq qalır ki, bu da dollar üzün heç bir sıxıntı olmadığını dəliləndirir. 2024-cü ilin yanvar-iyul aylarında Azərbaycanın xarici ticarət dövriyyəsinin həcmi 26,1 milyard dollar təşkil edib ki, onun 16,1 milyard dolları ixrac, 10,7 milyard dolları idxaldır. Xarici ticarətdə 5,3 milyard dollar müsbət saldo qeydə alınıb. Ticarət saldosu onu göstərir ki, Azərbaycana daxil olan valyutaların həcmi ölkəmizdən çıxan valyutaların həcmindən 5,3 milyard dollar çoxdur. Bu amil də ölkədə dollar ehtiyatının olmasından xəbər verir. Eləcə də bankların dollar likvidliyi hədsiz dərəcədə son illərdə böyüyüb. Bu amil də təsdiqləyir ki, ölkəmizin valyuta bazarı profiti tədiyə balansını şəraitində fəaliyyət göstərir və tədiyyə balansının mövcud vəziyyəti dollar-manat münasibətlərində sabitliyi, valyuta tələbinin artıqlaması ilə ödənilməsinə nizamlayır.

Beləliklə, bütün ssenarilər və parametrlərdən göründüyü kimi fiskal məqsədlərlə xərclənən neft gəlirləri valyuta bazarında tarazlığı dəstəkləyir. Bu isə onu göstərir ki, Azərbaycanda dollara olan tələbi ödəyəcək güclü resurslar mövcuddur və bank mübadilə məntəqələrində dollar satışını məhdudlaşdırmasına səbəb olacaq heç bir əsas yoxdur.

ELBRUS

QHT-dövlət münasibətləri

Zona konfransı baş tutdu

Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi

Məqalə “Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi”nin maliyyə dəstəyi ilə “Vətəndaş cəmiyyəti, hüquqi dövlət quruculuğu” istiqaməti üzrə hazırlanmışdır

Qeyri-Hökumət Təşkilatları (QHT) vətəndaş cəmiyyətinin tərəqqisində müstəsna xidmətlər göstərir. Artıq “Azərbaycan Respublikasının Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Agentliyi”nin publik hüquqi şəxs yaradılmasından 3 ildən çox vaxt ötür. Xatırladaq ki, bununla bağlı ölkə başçısı 2021-ci il 19 aprel tarixli 1317 nömrəli Fərman imzalamışdı.

Ötən illər ərzində də QHT-lər vətəndaş cəmiyyətinin inkişafında fəal rol oynayır, ölkənin milli maraqlarının qorunmasında, müxtəlif sahələr üzrə dövlət proqramlarının icrasında, həmçinin cəmiyyət həyatının bir sıra sahələrində

yaranan problemlərin həllində yaxından iştirak ediblər. QHT sektorunun fəaliyyətində son illər iki istiqamət daha aydın görünür: Birincisi, QHT Agentliyinin donorluğu ilə reallaşan layihələr cəmiyyətin, günün çağırışlarına, ehtiyaclarına cavab verir və aktualdır. Müsəbiqə mövzularının müəyyən edilməsi, qaliblərin seçilməsi prosesində ədalətliyə xüsusi önəm verilir, layihələrin icrasına bütün mərhələlərdə

nəzarətin, şəffaflığın təmin olunmasını, hesabatlılığa tələbkar münasibət göstərilir. İkinci istiqamət odur ki, Agentlikdə yenilikçilik, təşəbbüslərə açıqlıq, media ilə əlaqələrin genişlənməsi aydın görünən məqamlardır.

Qəbəladə mühüm konfrans

Dünən QHT-dövlət münasibətlərinə həsr olunmuş növbəti Respublika zona konfransı keçirilib. “QHT-dövlət

əməkdaşlığında yeni çağırışlar: ictimai nəzarət mexanizmlərinin gücləndirilməsi” adlı konfrans Qəbəladə baş tutub.

Hüquqi dövlət quruculuğunda atılan addımlar

Azərbaycan Respublikasının Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Agentliyinin icraçı direktoru Aygün Əliyeva konfransı açıq elan edərək tədbirin proqramı haqqında geniş məlumat verib. O, bildirib ki, bu gün sürətlə yeniləşən, keyfiyyətə yeni mərhələyə qədəm qoyan ölkəmizdəki hüquqi dövlət quruculuğu prosesində atılan addımlar, söz, mətbuat, sərbəst toplaşmaq azadlığının təmin edilməsi yüksək sə-

mi anlayışları özündə birləşdirən ictimai nəzarət həm də dövlət idarəçiliyinə bir institusional dəstəkdir”.

Ölkənin demokratikləşməsində vacib institut...

Prezident Administrasiyasının Qeyri-Hökumət Təşkilatları ilə iş və kommunikasiya şöbəsinin sektor müdiri Vüsal Quliyev çıxış edərək, müasir dövrdə qeyri-hökumət təşkilatlarının vətəndaş cəmiyyəti quruculuğu və ölkənin demokratikləşməsi prosesinin vacib institutlarından birinə çevrildiyini vurğulayıb. O, dövlət orqanları ilə QHT sektorunun bərabərhüquqlu tərəfdaşlıq prinsipləri əsasında sıx əməkdaşlığının vətəndaş cəmiyyətinin inki-

şafı, ictimai iştirakçılığın təmin olunması, habelə milli maraqların qorunması üçün böyük əhəmiyyət kəsb etdiyini qeyd edib.

V.Quliyev QHT-dövlət münasibətlərində yeni mərhələnin başladığını bildirərək, Prezident İlham Əliyevin müvafiq Fərmanı ilə yeni yaradılmış Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Agentliyinin fəaliyyətinə və qarşısına qoyulmuş vəzifələrə diqqət çəkib.

Səmərəli ictimai nəzarət mexanizmlərinin inkişaf etdirilməsinə toxunan V.Quliyev dövlət qurumlarının fəaliyyətində məhsuldarlığın, eləcə də şəffaflığın və hesabatlılığın artırılmasında ictimai şuraların əhəmiyyətli rolunu qeyd edib. O, dövlət qurumlarında ictimai şuraların şəffaf və səmərəli fəaliyyətinin genişləndirilməsinin aktualıq kəsb etdiyini vurğulayaraq, onlara müvafiq dəstəyin göstərilməsinin, eləcə də ictimai şuraların fəaliyyəti nəticəsində əldə olunan nəticələrin ümumiləşdirilməsinin və ictimaiyyətə təqdim olunmasının zəruriliyini bildirib.

Zona toplantısı böyük töhfələr verəcək

Daha sonra çıxış edən digər natiqlər Qəbələ Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Səbuhi Abdullayev, Prezident Administrasiyasının məsul əməkdaşları Rəh Şirinova, Əli Pənəhov və Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Agentliyinin Müşahidə Şurasının üzvü Günel Səfərova mühüm məqamlara toxunublar. Onlar bildiriblər ki, zona toplantısı QHT nümayəndələri, ictimai şuraların üzvləri, habelə dövlət qurumları üçün faydalı olacaq və bu sahənin daha da təkmilləşməsinə böyük töhfə verəcək. Qeyd edilib ki, ictimai nəzarətin həyata keçirilməsi məqsədilə ardıcıl tədbirlər təşkil edilməli, bu xüsusda sosial medianın imkanlarından istifadə edilməlidir.

Çıxışlardan sonra konfrans interaktiv müzakirələr əsasında davam edib, onların təklifləri dinlənilib, sualları cavablandırılıb. İctimai şura üzvləri mütləq olaraq təlimatlandırıcı seminarların keçirilməsinin vacibliyini vurğulayıblar.

Yeganə BAYRAMOVA

İcma tələb edir!

Ermənistan tərəfindən törədilmiş məcburi itkin düşmələr insan hüquqlarının kobud şəkildə pozulmasıdır

Qərbi Azərbaycan İcması 30 Avqust - Beynəlxalq İtkin Düşmüş Günü ilə bağlı bəyanat yayıb.

Bəyanatı təqdim edirik: “Ermənistandan olan çoxlu sayda azər-

baycanlı etnik təmizləmə zamanı və eləcə də, onların pənah gətirdiyi Azərbaycanın ərazi bütövlüyü və suverenliyinə qarşı Ermənistanın hərbi təcavüzü nəticəsində itkin düşmüşdür. Ermənistan tərəfindən törədilmiş məcburi itkin düşmələr insan hüquqlarının kobud şəkildə pozulmasıdır.

Məcburi itkin düşmədən qorunma hüququ insan hüquqlarına dair müxtəlif beynəlxalq sənədlərdə, o cümlədən Ümumdünya İnsan Hüquqları Bəyannaməsində, “Mülki və siyasi hüquqlar haqqında” Beynəlxalq Paktda və “Bütün şəxslərin məcburi itkin düşmələrdən qorunması haqqında Beynəlxalq Konvensiya”da təsbit edilmişdir.

Ermənistan bu şəxslərin taleyi və harada olduğu barədə aydınlıq gətirməkdən, qətlə yetirdiyi azərbaycanlıların kütləvi məzarlıqlarının və digər dəfn yerlərinin dəqiq yerini açıqlamaqdan imtina edir və bununla onların ailələrinin yaşadığı ağrı və qeyri-müəyyənlik iztirabını daha da dəzəlməz edir.

Bu məcburi itkin düşmələr məsələsinə baxılmasında insan hüquqlarının müdafiəsi, zərər çəkmiş ailələrə onların yaxınlarının taleyinə aydınlıq gətirilməsi, ədalətin təmin edilməsi və sülh üçün zəruridir.

Qərbi Azərbaycan İcması Ermənistan hökumətindən məcburi itkin düşməyə məruz qoyduğu azərbaycanlıların taleyinə aydınlıq gətirməyi, bu məsələ üzrə Azərbaycanla tam əməkdaşlıq etməyi və məcburi itkin düşməni törətmiş şəxsləri ədalət məhkəməsinə təslim etməyi bir daha tələb edir”.

Strasburqda məsələ müsbət həll olunmasa...

AŞPA sədrinin vicdandan danışmağa haqqı varmı?

Bəzi Avropa təsisatlarının global güc mərkəzlərinin əlində alətə çevrildikləri Qərbin ikrah doğuran reallıqlarından biridir. Bu qəbildən olan təsisatlar öhdəliklərini və məsuliyyətlərini unudaraq güc mərkəzlərinin sifarişlərini yerinə yetirməklə məşğuldurlar. Məsələn, Avropa Şurası Parlament Assambleyasının (AŞPA) fəaliyyətində son vaxtlarda milli dövlətlərə təzyiq xətti xüsusi olaraq nəzərə cəhşir. Qurum selektiv yanaşmalarından, ikili standartlardan çıxış etməklə beynəlxalq hüququ nəzərə almadan ayrı-ayrı ölkələrlə bağlı bir sıra hallarda ittihamedici səciyyə daşıyan qərarlar verməyi özünə rəva bilir.

Azərbaycan da AŞPA-nın qərəzli və sifarişli hücumlarına məruz qalan ölkələr sırasında yer alır. Son vaxtlarda respublikamızla qurum arasında gərginlik yaşanır ki, bunun da günahı və məsuliyyəti bilavasitə qurumun hazırkı rəhbərliyinin, burada təmsil olunan ayrı-ayrı parlamentarilərin üzərinə düşür.

AŞPA-nın qərəzli mövqeyi

AŞPA-nın Azərbaycan qarşı qərəzli mövqə sərgiləməsi bir növ permanent hala gəlib. Son olaraq burada səsləndirilən iki açıqlama münasibətlərdəki çatları daha da dərinləşdirib. Həmin açıqlamalara diqqət yetirək. AŞPA-da Almaniya nümayəndə heyətinin rəhbəri Frank Şvabe Bakının bu qurumun Azərbaycan nümayəndə heyətinin səlahiyyətlərinin məhdudlaşdırılmasının lehinə səs verən üzvlərinin ölkəyə girişinin qadağan edilməsi haqqında qərarını tənqid edib və özünəyaxşı bir sıra iradlar səsləndirib. O, “Azadlıq Radiosu”na verdiyi 23 avqust tarixli müşahidəçiləri Azərbaycanın Avropa Şurasında üzvlükdə maraqlı olmadığını bildirərək, ölkəmizi Avropa Şurasının təbliğ etdiyi dəyərlərə sadıq olmağa ittiham edib. Həmçinin ölkəmizin Avropa Şurasının Parlament Assambleyasının müşahidəçilərini Milli Məclisə seçkiləri müşahidə etməyə çağırması da Şvabenin Azərbaycan əleyhinə danışmasna bir bəhanə

olub.

Növbəti belə qərəzli açıqlama AŞPA-nın sədri, Yunanıstan parlamentinin üzvü Teodoros Rousoyulodan eşidilib. O, Azərbaycan XİN-in AŞPA-nın müəyyən üzvlərinin respublikamızda arzuolunmaz şəxs hesab edilməsinə dair bəyanatına reaksiya verib: “Bu, Azərbaycanın Avropa Şurasındakı mövqeyini yalnız çətin-

ləşdirəcək təəssüf doğuran siqnaldır. Üzv ölkələr demokratiya standartlarına hörmət etmələrinə dair öhdəlik götürüblər. Öz vicdanına uyğun səs verənlərin “qara siyahı”ya salınması yalnız əks-nəticə verə bilər”, - deyər Teodoros Rousoyulod vurğulayıb.

Vicdan ucuz manipulyasiya predmeti deyil

Azərbaycanla AŞPA arasında yaşanan gərginlik nədən qaynaqlanır? Qurumun bəzi üzvləri niyə Azərbaycanda “arzuolunmaz şəxslər” elan olunublar? Və nəhayət, AŞPA sədrinin vicdandan danışmağa haqqı varmı? Bu suallar bir-biri ilə sıx əlaqəlidir və AŞPA-Azərbaycan münasibətlərinin dünənindən və bu gündən qaynaqlanır. Bəri başdan bildirək ki, diqqət çəkdiyimiz iddialar, yumşaq desək, yalnız təəccüb və heyrat doğurur. Avropa təsisatlarının təmsilçiləri reallıq, obyektivlik hissələrini və həm də vicdanlarını bu qədərmi itiriblər? Bu gün Azərbaycanı AŞPA ilə əməkdaşlıqda maraqlı olmamaqda günahlandırılanlar qurumun postmüharibə dövründə davamlı şəkildə anti - Azərbaycan mövqeyi sərgilədiyini niyə yaddan çıxarırlar? Avropa Şurası Parlament Assambleyası 30 il ərzində Ermənistanın işğalçılıq siyasətini görməzəndən gələn, “siyasi məsələlərə qarışmaq bizim platformamızın işi deyil” deyən qurumlar siyahısında “liderlər” sırasında yer alırdı. Hər dəfə Azərbaycan məsələ qaldıranda, işğal altında olan ərazilərimizə missiyalar göndərilməsinə çağırışlar edəndə, bütün bunları təpki ilə qarşılayan avropalı parlamentarilər heyrat doğuracaq “soyuqcanlılıqlarını” AŞPA-nın insan hü-

quqları ilə məşğul olan təşkilat olması ilə əsaslandırmağa çalışırdılar. Belə isə nə üçün missiyası insan hüquqlarının müdafiəsi olan AŞPA azərbaycanlı qaçqın və məcburi köçkünlərin vəziyyətinə biganə yanaşırdı? Burada kim vicdandan danışmalıdır? Yüz minlərlə dinc insanı, uşağı, qocanı, qadını yurd-yuvasından didərgin salan, soyqırma rəvac verən dövləti qınamaq, onu ədalətə çağırmaq vicdansızlıq deyil, bəs nədir? Avropalı parlamentarilər ümumiyyətlə “vicdan” sözünü dillərinə gətirməməlidirlər. Buna onların mənəvi haqları yoxdur.

Ağzına aldığı suyu boşaldan AŞPA postmüharibə dövründə Qarabağla bağlı məsələləri, o cümlədən də erməni əhalinin “pozulan” hüquqlarını dəfələrlə müzakirə ediləndirib. Bu, necə vicdandır ki, bəzi məqamlarda susur, digər oxşar məqamlarda isə cusa gəlir, aşır-dəşir? Sualın cavabını AŞPA parlamentarilərinin vicdanına buraxırıq. Vicdan ucuz manipulyasiya predmeti deyil.

Son olaraq yanvarın 24-də AŞPA-nın plenar iclası Azərbaycanın nümayəndə heyətinin etimadnaməsinin qəbulu barədə AŞPA ilə əməkdaşlıqda iştirakını qeyri-müəyyən müddətə dayandırmaq qərarına gəlib. Azərbaycan - AŞPA münasibətlərində hazırda yaşanan gərginliyin qısa xronologiyası belədir. Həm də bu, yalnız xronologiya deyil, eyni zamanda, bir vicdan məsələsidir...

Azərbaycan onunla diktə dili ilə danışmağı qəbul etmir

Ölkəmizə gədikdə, Azərbaycan siyasətini ədalət tərəzisindən gözünlə öymədən qətiyyətlə aparır. Azərbaycanın siyasəti müstəqillik və suverenlik prinsiplərinə əsaslanır. Bu siyasət hansısa mərkəzlərdə, Qərb dairələrində deyil, Bakıda Prezident İlham Əliyevin strateji baxışları, milli maraqları hər şeydən üstün tutması əsasında müəyyənləşdirilir. Biz partnyorlarımızı özümüz seçirik, beynəlxalq təsisatlarda da öz iradəmizlə təmsil olunuruq. Burada AŞPA kimi qurumlardan gələn qərəzli və qəbzəli iddialar heç bir rol oynamır və oynamaıyacaq. Yeri gəlmişkən, respublikamız Avropa İttifaqı məkanında da yaxşı tanınır. Bu gün ölkəmizin Avropanın təxminən 10 dövləti ilə strateji tərəfdaşlıq münasibəti var. Azərbaycan indiki həssas dövrdə “qoca qitə”nin enerji təhlükəsizliyinin təmin olunmasında mühüm rol oynayır ki, bütün bunlar da AŞPA təmsilçilərinə yaxşı bəllidir. Budurmu avropalı parlamentarilərin minnətdarlığı?

Azərbaycan AŞPA-nın qərəzli davranışlarına da adekvat yanaşma sərgiləyir, oradan gələn ittihamları cavabsız qoyur. Yada salaıq ki, Prezident İlham Əliyev respublikamızın nümayəndə heyətinin AŞPA-da mandatının bərpa olunmayacağı təqdirdə, Azərbaycanın qurumda və Avropa İnsan Haqları Məhkəməsinə iştirakı məsələsinə yenidən baxılacağını bildirib. Bu o deməkdir ki, Strasburqda məsələ müsbət həll olunmasa, Azərbaycan Avropa Şurasının digər strukturlarını da tərk edə bilər. Münasibətlərin belə sonaqlanmasının bütün məsuliyyəti isə avropalı parlamentarilərin üzərinə düşür. Onlar vicdanlarını qabaqlarına qoyub bu barədə yaxşı-yaxşı düşünməlidirlər...

MÜBARİZ

İkinci TAP kəməri reallaşa bilərmə?

2024-cü il dekabrın sonunda hüquqi qüvvəsi başa çatın Rusiya ilə Ukrayna arasında ki qaz tranzitinə dair dövlətlərarası sazişin müddətinin uzadılıb-uzadılmaması hazırda ən çox Avropa İttifaqını (Aİ) narahat etməkdədir. Ukrayna üzərindən Avropaya ildə 40 milyard kub.metr təbii qaz tranzitini təmin edən kəmərlə hazırda Avropanın 10-a yaxın ölkəsinə qaz çatdırılır. Rəsmi Kiyev 2025-ci ilin yanvarınadək "Qazprom" ilə "Nafto-qaz" arasında imzalanmış 5 illik sazişin müddətinin uzadılmayacağını və bununla da Avropaya nəql edilən rus qazının dayandırılacağını bəyan edib. Prezident V.Zelenski bildirib ki, bu məsələ ölkəsi üçün qapanıb.

Ukraynanın Prezident Ofisi rəhbərinin müşaviri Mixail Podolyak isə deyib ki, ölkəsi Rusiya neftinin Avropaya ötürülməsini 2029-cu ilin sonunadək davam etdirəcək.

Bildirib ki, ölkəsinin müqavilə öhdəlikləri müqavilənin müddəti başa çatanaqədər icra olunacaq.

Qeyd edək ki, Ukrayna üzərindən Avropaya qaz ötürülməsi üzrə müqavilənin müddəti 2025-ci ilin yanvarında başa çatır. Neftin tranziti üzrə sənəd isə 2029-cu ildə qüvvədəndir.

Aİ Kiyevin bu sərə mövqeyini anlayışla qarşılasa da, fikrindən daşındırmağa çalışır. Çünki qış fəslü üçün Avropanın anbarlarında mövcud olan qaz ehtiyatı kifayət etmədiyindən Rusiya qazına ehtiyac yenə labüd olacaq. Avropadakı sıxılmış qaz ehtiyatı da nəzərəcarpacaq həcmdə deyil. Belə ki, cari ilin yayında regiona həmin mavi yanacaq idxalı 15-20 faiz həcmdə azalıb. Mövcud situasiya Avropa Birliyini qayğılandırdığından

Rusiya qazının bir müddət də Ukrayna ərazisindən tranzitinin davam etdirilməsini istəyir. Avropa ölkələrinin əksəriyyəti qaz kəmərinin fəaliyyətinin məhdudlaşdırılmasını məqsəduyğun hesab etmir, xüsusilə də Macarıstan, Slovakiya, Avstriya, Bolqarıstan öz ölkələrinin enerji təhlükəsizliyinin çətin vəziyyətdə düşəcəyindən narahatdır. Digər Mərkəzi Avropa ölkələri də qaz bazarındakı mürəkkəb şəraiti nəzərə alaraq tranzit kəmərinin tam qapadılmasına qarşıdır.

Rusiya Federasiyası baş nazirinin müavini Aleksandr Novak isə qaz tranzitində Kremlin tərəfdarları ilə ölkələrlə əlaqələrinin müxtəlif sxemlər üzrə diversifikasiya olunacağını xatırladaraq təbii qazın Ukrayna üzərindən Avropaya nəqlinə davam etməyə hazır olduqlarını da bildirib. O, həmin kəmərin işinin dayanacağı təqdirdə belə Avropaya digər marşrutlarla qaz çatdırılmasının mümkünliyini diqqətə çatdırıb. Belə ki, Rusiya qazının Ukraynadan yan keçərək Avropaya və digər bölgələrə nəqlini təmin edən əlavə infrastrukturlar və ötürücü xətlər mövcuddur, onlardan hazırda ən rentabelli kimi "Balkan axını" qaz kəməri və "Cənub-Qərb" boru kəmərləri müstəsna rola malikdir. Moskva həmin kəmərlə Macarıstan, Serbiya, Sloveniya, Rumıniya, Bolqarıstan, Avstriya və İtaliyaya uzunmüddətli qaz nəql

edəcək və artıq həmin ölkələrin hər biri ilə razılaşma sənədləri və memorandumlar imzalanıb.

Ukrayna Rusiya qazını Avropaya nəql edən tranzit marşrutunu dayandırdığı halda sözsüz ki, ildə təxminən 250-280 milyon dollar gəlirdən məhrum olacaq, ona görə də həmin tranzit gəlirlərinin itirilməmək və mövcud qaz şəbəkələri infrastrukturunun fəaliyyə

müzakirələr aparılır və SOCAR istehsalçı kimi öz qazını bu məqsədlər üçün təklif edə bilər. Eyni zamanda, o, hesab edir ki, SOCAR Ukraynada nə qədər çox qaz saxlamağa razı olarsa, bu, bir o qədər yaxşıdır.

Avropa rəsmiləri də Azərbaycanın qazının mübadilə olunaraq Ukraynadan keçməklə Aİ-yə nəqlini istəyir. Aİ-nin enerji komissarı Kadri Simson regionun enerji təhlükəsizliyinin təmin olunmasında Azərbaycanın xidmətlərini yüksək dəyərləndirərək Kiyev və Moskva arasında tranzit müqaviləsinin başa çatmasından sonra Bakıya daha çox ehtiyacların artacağını istisna etməyib. Bu məqsədlə Avropa Azərbaycanca öz qazını Rusiyanın Ukrayna ərazisindən keçən qaz kəməri vasitəsilə satmağı təklif edib.

Sözsüz ki, bu təklif və təşəbbüslərin reallaşması üçün bütün tərəflərin dövlətlərarası sazişin, o cümlədən Aİ ilə yeni müqavilələrin imzalanması zəruridir. Həmçinin Azərbaycandan Avropaya TAP-dan sonra ikinci enerji marşrutunun açılması üçün yeni infrastrukturlar lazımdır. Çünki Azərbaycan Ukrayna ilə həmsərhəd deyil. Ona görə də, Azərbaycan qazının Ukrayna ərazisi ilə Avropaya nəqlində Rusiya ilə paralel infrastrukturların əlaqələndirilməsi labüddür. Həmçinin qazpaylayıcı və ötürücü sistemlərin, konnektorların birləşdirilməsi, əlavə qazötürücü blokların yaradılması və bütün bu

infrastrukturların qurulması üçün böyük həcmdə investisiyalar lazımdır.

Təbii ki, yeni qaz xəttində maraqlı olan tərəf kimi bu sərmayələri Aİ təmin etməlidir. Bundan başqa, əlavə qaz resursları lazımdır. Azərbaycan 2020-ci ilin sonlarından nəqlinə başladığı TAP-la hazırda Aİ-nin 10 ölkəsinə illik həcmi 12-13 milyard kub.metr olan yanacaq ixrac edir, 2027-ci ildə ixracın həcmi 20 milyard kub.metri ödəməyi gözlənilir. Ukrayna ərazisindən Avropaya uzanan Rusiya qaz xəttinin ötürücülük gücü 50 milyard kub.metrəndir. Azərbaycan həmin kəmərdə öz ehtiyatlarının müəyyən bir qismini yönəldə bilər. Bunun üçün qaz Rusiya ərazisi vasitəsilə Rusiya-Ukrayna sərhədindəki məntəqəyə daşınması, yaxud Azərbaycan və Rusiya arasında "swap" (dəyiş-düyiş yolu ilə mübadilə) əməliyyatı mümkündür. Azərbaycan və Rusiya arasında Hacıqabul-Mozdok qaz kəməri hazırda işləkdir və mövcud infrastrukturunu Bakı-Novofilin və əks rejimdə birləşdirmək, oradan isə Ukrayna ərazisinə, daha sonra Avropaya nəql etmək mümkün ola bilər. Bu kəmərin daşınma gücü illik 5-10 milyard kub.metrdir. Digər variant kimi "Balkan axını"- "Türk axını"nı şaxələndirməklə Rusiya qazının mübadiləsidir. Belə ki, Azərbaycan Türkiyə ilə nəql etdiyi 10 milyard kub.metr qazı Rusiya-Ukrayna marşrutuna yönəldə bilər, Türkiyəyə çatın həmin 10 milyard kub.metri isə Rusiya kompensasiya edə bilər. Bütün bu "svop əməliyyatları" üçün Azərbaycan, Türkiyə, Rusiya, Ukrayna və Aİ arasında müqavilələrin imzalanması lazımdır.

E.CƏFƏRLİ

İsrail Qəzza-Misir sərhədi üzrə planı təsdiqləyib

İsrailin Təhlükəsizlik Kabineti Filadelfiya dahlizində

zində - Misir və Qəzza zolağı arasındakı sərhəddə İsrail hərbiçilərinin mövcudluğunu saxlanılması barədə qərar qəbul edib.

AZƏTAC "The Jerusalem Post" qəzetinə istinadla xəbər verir ki, kabinet müvafiq qoşunyerləşdirmə xəritələrini səkkiz səs üstünlüyü ilə təsdiqləyib. Eyni zamanda, müdafiə naziri Yoav Qalant bu qərara qarşı çıxıb, milli təhlükəsizlik naziri İtamar Ben-Qvir isə səsvərmədən bitərəf qalıb.

Bir qədər əvvəl İsrail Baş nazirinin ofisi ölkə rəhbərliyinin Qəzza zolağının Misirlə sərhədindəki Filadelfiya dahlizində beynəlxalq kontingentin yerləşdirilməsi ideyasını nəzərdən keçirdiyi barədə məlumatları təkzib etmişdi. Bəyanatda bildirilirdi ki, HƏMAS hərəkətinin yəni-dən silahlanmasının qarşısını almaq üçün İsrail Filadelfiya dahlizinə nəzarət etməkdə iştirak edir.

Rəy sorğularına görə Harris və Tramp bərabər irəliləyirlər

prezident Donald Tramp arasında seçki yarış bərabər irəliləyir. AZƏTAC-in məlumatına görə, "The Wall Street Journal"ın keçirdiyi son sorğuda seçki mübarizəsinin liderini müəyyən etmək mümkün olmayıb. Seçicilər arasında aparılmış sorğuya əsasən, Harris 48 faiz, Tramp isə 47 faiz seçicinin rəğbətini qazanıb. Sorğuda Demokratların 90 faizi öz yeni namizədləri ilə bağlı həvəslə olduqlarını desələr də, Respublikacılar arasında bu rəqəm 82 faizdir.

Sorğuda Kamala Harrisin mənfəi və müsbət reytingi bərabərdir. Rəyi sorğularının 49 faizi onun bərasində müsbət, 49 faizi mənfəi düşünür. İyul sorğusunda bu rəqəm 46 faizə qarşı 52 faiz təşkil edirdi. Tramp ilə bağlı isə müsbət düşüncələr 45 faiz, mənfəi düşüncələr isə 53 faizdir. İyul ayında bu göstərici 47 faiz müsbət və 50 faiz mənfəi təşkil edib.

Sorğu 24-28 avqust tarixlərində telefon və onlayn şəkildə 1500 seçici arasında keçirilib. Nəticələrdə 2,5 faiz xəta nəzərə alınır.

ABŞ-nin vitse-prezidenti Kamala Harris və keçmiş

Almaniyanın Federal Kansleri Qazaxıstana səfər edəcək

Almaniyanın Federal Kansleri Olaf Şoltsun Qazaxıstana gözlənilən səfəri ikitərəfli

rəfli münasibətləri yeni soviyyəyə qaldıracaq.

AZƏTAC-ın məlumatına görə, bu barədə Qazaxıstan xarici işlər nazirinin müavini Alibek Kuantırov Berliində keçirilən Strateji Əməkdaşlıq üzrə Qazaxıstan-Almaniya İşgüzar Şurasının növbəti iclasında bildirib.

"Almaniya Avropa İttifaqında Qazaxıstanın əsas ticarət tərəfdaşıdır.

Biz iki ölkənin biznes dairələri arasında əməkdaşlığı daha da gücləndirməliyik", - deyər A.Kuantırov vurğulayıb.

İclasda həmçinin qeyd olunub ki, Transxəzər Beynəlxalq Neqliyyat Marşrutu (TBNM) vasitəsilə Almaniya və Avropa İttifaqı ölkələrinə yük axını 2022-ci ilin əvvəlindən təxminən üç dəfə artaraq 1,5 milyon tona, bu ilin yeddi ayında isə 2,6 milyon tona çatıb. Eyni zamanda, TMTM-nin potensialı 10 milyon ton yük olaraq qiymətləndirilib. Bu baxımdan Qazaxıstan tərəfi alman tərəfdaşlarını Aktau və Kurnik Xəzər dənizi limanlarının inkişafında fəal iştirak etməyə dəvət edib.

49 faiz lehinə...

Makronun impiçment məsələsi gündəmdə

Daxili və xarici siyasətdə böhran

Əslində, bu gün Fransada yaşanan siyasi böhranı şərtləndirən ən mühüm amil Makronun iki prezidentliyi dövründə həyata keçirdiyi yarımtəmiz daxili və xarici siyasətdir. Bu siyasət Fransanı böyük dərəcədə özünün tarixi ənənələrindən və bəyan etdiyi demokratiya, ədalət, qaradaşlıq dəyərlərindən uzaqlaşdırıb. Makronun keçmiş müstəmləkə ölkələrində apardığı sümürmə siyasətində ifrata varması, daxildəki uğursuzluqlarını sort müstəmləkə siyasəti ilə ört-basdır etməyə çalışması əks-effekt verir. Məhz onun prezidentliyi dövründə Afrika-da, dənizasıırı ərazilərdə Yelisey Sarayına qarşı kütləvi etirazlar başlayıb.

Eyni zamanda, bu gün açıq şəkildə etiraf olunur ki, Makron iqtidarının apardığı siyasət bir sıra hallarda Avropa İttifaqının (Aİ) maraqları ilə üst-üstə düşmür. Bunu elə Yelisey Sarayının Cənubi Qafqaz siyasətinin təmsalında da izləmək mümkündür. Rəsmi Paris Makronun siyasi iradəsinə uyğun olaraq işğalçı Ermənistanla hərtərəfli dostək verir, hər zaman beynəlxalq hüquq normalarından çıxış edən Azərbaycana isə müxtəlif məzmunlu təzyiqlər göstərməyə çalışır. Aİ yalnız Fransadan ibarət deyil. Burada sağlamlıq qüvvələr müqayisələr aparılır. Azərbaycanın Aİ məkanı üçün önəmi getdikcə artır. Avropanın yeni enerji xəritəsi məhz respublikamızın iştirakı ilə formalaşır. Ermənistanın isə Avropa üçün önəmi sıfıra bərabərdir. Belə olan halda, Makron iqtidarı nəyə görə Azərbaycanla Ermənistan arasında fərq qoyur və bu ölkəyə səxavətə vəsaitlər yönəldir? Məgər həmin pullara Fransanın özündə ehtiyac yoxdurmu?

Elo buradaca Fransanın daxili mənzərəsinə nəzər salaq. Ölkədə permanent qaydada pensiyaçıların tətiləri, fermerlərin "peyin inqilabı" baş verir. Eyni zamanda, beynəlxalq reyting agentlikləri ölkəni gözəyən dərin iqtisadi böhran proqnozu verirlər. Bu günlərdə "Sarı jiletli" hərəkatı yeni tətilərlə anonsunu etdi. Beləliklə, Yelisey Sarayının uzaq coğrafiyalarda digər ölkələr üçün cızdığı məkrli rəngli inqilablara dalgası Fransanın özünə də çatıb. Fransada Sarı Jiletli Hərəkatının əsası 2018-ci ildə qoyulub və sonradan digər qonşu ölkələrə yayılıb. Hərəkatın adı kommunal və bəzi digər xidmət işçilərinin geydikləri sarı rəngli uni-

formadan götürülüb. Böhs olunan sektorlarda çalışanların işləri ağır, gəlirləri aşağıdır. Məhz bu kateqoriyadan olan insanlar Makronun "islahatları" səbəbindən yaşayışlarının çətinləşməsinə və dözülməz hala gəlməsinə etiraz olaraq küçələrə axışdılar. Sonradan isə Makronun siyasətindən narazı qalan digər sektor təmsilçiləri də hansısa bir etiraza başlayanda aynilərinə sarı jiletlər geyindilər. Beləliklə, deyər bilərik ki, "sarı jiletli" yeni Fransa inqilabının rəmzinə çevrilib. Dünya son illərdə "sarı jiletli" tez-tez Fransanı silkələdiklərinə və hakimiyyətə ciddi narahatlıqlar yaşadıqlarına şahidlik edir. Məsələn, 2018-ci ildəki permanent etirazlardan sonra Makronun 2019-cu ilin gəlişi münasibətilə xalqa ünvanladığı müraciətdə ifadə etdiyi absurd, reallıqdan uzaq fikirlər "sarı jiletli" tərəfindən, necə deyirlər, top-tüfənglə qarşılandı. Həmin ərəfədə sosial şəbəkələr hərəkat üzvlərinin etiraz platformasına çevrildi.

Ötən il "sarı jiletli" Parisdə inflyasiyanın artmasına və yaşayışın bahalaşmasına qarşı dəfələrlə nümayişlərə çıxıblar. Nümayiş iştirakçılarından birinin sözlərinə görə, Fransada ölkənin yoxsul sakinləri üçün çox çətin vəziyyət hökm sürür. Onların müalicə almaq, elektrik enerjisi xərclərini ödəmək və keyfiyyətli ərzaq əldə etmək imkanları yoxdur.

Qeyd edək ki, oxşar iqtisadi problemlər 2018-ci ildə hərəkatın yaranmasına təkan vermişdi. Son illərin ən böyük üsyanlarından biri olan "sarı jiletli" hərəkatı yüksək yanacaq qiymətlərinə və əyalət yollarında sürət məhdudiyyətlərinə qarşı reaksiya idi. Etirazçıların şüarları tədricən hökumət əleyhinə şüarlara çevrildi - iqtisadi tələblər və yanacağın ucuzlaşması ilə yanaşı, fəallar prezident Makronun istefasını da tələb edirlər.

İki seçkidə "iki" qiymət alan Makron iqtidarı

Bütün bu kimi proseslər həm Avropa məkanında, həm də ölkə daxilində Makron iqtidarından narazılıqları artırıb. Bu da "İntibah" partiyasının təmsalında makronistlərin əvvəlcə Avropa Parlamentinə, bunun ardınca isə Milli Assambleyaya keçirilən seçkilərdə "iki" qiyməti alaraq uduzmaları ilə nəticələndi. Bu seçkilərin rüsvayçı nəticələri makronistləri kritik dərəcədə ağır duruma salıb. Xatırladaq ki, Fransada iyunun 9-da Avropa Parlamentinə

BFMTV-nin sifarişli ilə keçirilmiş sorğunun nəticələrinə görə, respondentlərin 49 faizi təklifin tərəfdarı, 50 faizi isə əleyhinə olduğunu bildirib. Yeni Xalq Cəbhəsinə (NFP) səs verən

fransalıların 64 faizi, Milli Birlik (RN) və onun müttəfəklərinin seçicilərinin yarıısı bu

impiçment prosedurunun lehinə olduqlarını deyib. Sağçı və solçuların 74 faizi isə hesab edir ki, sözügedən təklif prezidentin istefasına səbəb olmayacaq.

Fransızların 52 faizi Yeni Xalq Cəbhəsi (NFP) qrupunun

namizədi Lüsü Kastet-sin baş nazir təyinin edilməməsi qərarının demokratikliyinin inkarı olmadığını, 47 faizi isə bunun əksini düşü-nür.

Parlament seçkilərindən yeddi həftədən çox vaxt keçməsinə baxmayaraq yeni hökumətin formalaşmamasına gəlincə, respondentlərin 63 faizi hesab edir ki, bunun üçün ilk növbədə Makron və onun komandası məsuliyyət daşıyır. Respondentlərin 27 faizi isə Yeni Xalq Cəbhəsinin (NFP) məsuliyyət daşdığını bildirib. Növbəti baş nazirə gəlincə, fransızların 41 faizi istefa verən Baş nazir Qabriell Attalın yerindən təyin olunmasını istəyir. İkinci yerdə Milli Birlik (RN) partiyasının sədri Jordan Bardella (38 faiz), 3-cü yerdə isə keçmiş baş nazir Bernard Kaznov (28 faiz) gəlir.

Qeyd edək ki, avqustun 26-

lubiiyyət acısı yaşadı.

Hazırda analitiklər Makron üçün çətin hakimiyyət dövrünün başladığını, makronizm üçün sonun gəldiyini anons edirlər. Ümumiyyətlə, parlamentin yeni formalaşan tərkibi ilə onun ölkəni normal qaydada idarə edə biləcəyi mümkünsüz görünür. Qeyd edək ki, Fransa Milli Assambleyası 577 deputatdan təşkil olunur. Parlamentdə çoxluğu əldə etmək istəyən partiya 289 mandat lazımdır. Son seçkilərdən sonra isə "İntibah" partiyası parlamentdə cəmi 168 yərə malikdir.

Respondentlər nə düşünürlər?

da Prezident Emmanuel Makron partiya liderləri və parlamentdəki fraksiyaların rəhbərləri ilə məsləhətləşmələrdən sonra NFP tərəfindən dəstəklənən hökumətin qurulmasını istisna edib. Makronu vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadədə təqsirləndirən "Əyilməz Fransa" (La France insoumise) partiyası onu istefaya məcbur etmək üçün Konstitusiyanın 68-ci maddəsi ilə (vəzifə səlahiyyətlərini icra edə bilməmək) hədəfləyir.

Belə bir gərgin kontekstdə Emmanuel Makron Beşinci Respublika dövründə misli görünməmiş siyasi böhrandan çıxışı üçün yeni məsləhətləşmələrə başlayıb. Bu məsləhətləşmələrin onun siyasi hakimiyyətini qoruyacağı isə mümkünsüz görünür?

Mübariz FEYİZLİ

Göyçənin unudulmaz şəxsiyyətlərindən - pedaqoq, dövlət xadimi Tapdıq Əmiraslanov

Bu məqaləni 26 il əvvəl yazmışam. Təxminən o illərdə nəşr etdirdiyim “Müharibə ağrılarım” kitabıma daxil etdim. Bəs niyə təkrar bu yazıya qayıtdım? Hər il sentyabr ayı gələndə atamı, bütün müəllimlərimi və bir də müəllim adına qəlbimdə əzizlədiyim insanları xatırlayıram, sanki yeni dərslərini təbrik etmiş kimi. Yenə sentyabr gəlir çatır. Bütün təhsil ocaqlarının qapıları təyinatla açılır, müəllimlər, şagirdlər, tələbələr böyük həyəcan və sevincə o mədədəgah - məktəblərə üz tuturlar. Yeni dərslər ilimiz mübarək olsun!

Hər il yaddaşmda silinməz izlər qoyan, qəlbimdə ehtiramla, məhəbbətlə xatırladığım, gələcəyə, gəncliyə örnək olası ömür yaşamış böyük şəxsiyyətlərdən biri də tanınmış pedaqoq, dövlət və ictimai xadim Tapdıq Əmiraslanovdur (1918-1976).

Tapdıq Əmiraslanov görünüşcə hökmü, zəhmli nə qədər ağır olsa da, bir o qədər də səmimi davranış ilə insanları özünə mərhəmətləndirən şəxsiyyət idi. O, yüksək, nəci bənzər keyfiyyətləri ilə hamının rəğbətini qazanmış, haqqı tapdananların ümid qapısına çevrilmişdi. Ona görə də bu ağayana düşülmə, üzündə-gözündə haqq işığı görünən, çox adamların, ən əvvəl isə Basarkeçər rayonu ərazisində yaşayan millətinin əzizi, sevimlisi idi.

Onun haqqında əhatəli yazmaq üçün şəxsən onu tanıyanlarla, onunla eyni vaxtda məarif sahəsində çalışanlarla, dost-taşıqları ilə söhbət edib, ötənləri həzin xatirələrlə andıq. Görüb qəlbimdə yaşatdığım xatirələrə, eşitdiklərimə, eləcə də övladlarına yazdığı məktublardakı isti duyğularına, səmimi münasibətlərinə, ata - ailə məhəbbətinə, Vətən, millət təəssübünə söykənib ilkin tanışlıq üçün bir yarpaq söz demək istədim.

Tapdıq müəllim çox gənc - 23 yaşından kənd orta məktəbində direktor işləyib. Ali təhsilini İrəvan şəhərində fəaliyyət göstərən Azərbaycan Pedaqoji Məktəbində alıb (1933-37). Gənc müəxəssis biliyinə, qabiliyyətinə görə irəli çəkilərək 1950-ci ildə Basarkeçər rayonu partiya komitəsində şöbə müdiri vəzifəsinə təyin edilir. Dörd ildən sonra isə o, partiya komitəsinin II katibi seçilir. Rəhbər vəzifədə işlədiyi illərdə həmişə ermənilər tərəfindən daim yerli-yersiz əzilən, döyülən, təhqir olunan millətinin təəssübünü çəkib, onlara arxa olub. Kəndlərdə yaşayış tərzinin yaxşılaşdırılması qayğısına qalıb, vaxtaşırı əhalinin dolanışıq imkanlarını genişləndirməyə cəhd göstərmiş. Vəzifə imkanlarından istifadə edərkən, hüquqi qanunları əsas götürüb.

türərək məntiqlə danışmış ki, sözünü nəhaq, əsassız sözlə kəsməsinlər. Üstəlik də erməni dilini təmiz bildiyindən ermənilər boğula-boğula qalmışdılar. Onu rəhbər aparatdan birtəhər aralamaq üçün fürsət, məqam axtarırdılar. Bu vəzifədə beş il işləyəndən sonra rayon məarif şöbəsinə müdür (1959) təyin edildi. Tapdıq müəllim ona qarşı olan sərtliyi, ögeyliyi görsə də, sezsə də qətiyyəti heç vaxt sındırmayıb. Ömrünün axırına (1976) rəhbərlik etdiyi məarif sahəsindəki fəaliyyətinin, fədakarlığının nəticəsi hər an yerli əhalinin gözü önündə olub. Rayonun çox kəndlərində (təbii ki, söhbət azərbaycanlılar yaşayan kəndlərdən gedir) ən əvvəl, tezliklə ikimərtəbəli, yaraşqlı məktəblər tikirdi, çox kəndlərdə belə məktəblərin inşası üçün hazırlıq işləri gördü. Demək olar ki, bütün kəndlərdə uşaq bağçaları açaraq körpələrin istirahəti, öyləncələri, məşğuliyyəti üçün şərait yaratdı. Kəndlərin 80 faizində səkkizilliyi ləğv edib, orta təhsil sistemini yaratmağa nail oldu. Adama qılınc kimi kəsən şaxtılı qış günlərində uşaqların 5-6 km, bozən 10-12 km uzaqda olan başqa kənd məktəblərinə gedib-qayıtmalarının qarşısını beləcə alırdı. Bütün siniflər üzrə şagirdlərin dərsliliklərini vaxtında təşkil etdirir, onların təlim-tərbiyyəsinə, davranışlarına xüsusi diqqət yetirirdi. (Yeri gəlmişkən, qeyd edim ki, bu dərsliliklərin hamısı Azərbaycandan alınmış, yəni biz şagirdlərin öyrəndiyi, oxuduğumuz dərs kitablarının hamısı Azərbaycan təhsil Proqramı əsasında idi. Erməni, Ermənistan təhsil sisteminin bizə heç bir aidiyyəti yox idi). Dərslərin yüksək səviyyədə tədris olunması üçün Tapdıq Əmiraslanovun ciddi tələbkarlığı da var idi. Bir gündə altı-yeddi kənd məktəbinə baş çəkər, şagirdlərin dərsə hazırlıq qabiliyyətinə şəxsən diqqət yetirirdi.

Hə, bu sinifdə neçə qocac oxuyan var? - sorğusunda bir müəllim-valideyn narahatçılığını sezməyə bilmirdik. Xatırladım ki, o, rayon təhsil şöbəsinin müdiri kimi bizim məktəbimizdə də tez-tez gəlir, siniflərə daxil olur, bəzən də bütöv bir dərslərdə oturardı. Bunlar olduqca xoş, ibratımız, görüb-götürüləsi xatirələrdir. Heç unutmadığım bir hadisə yenə də fikrimdə canlandı: Birinci rübün yekun günləri idi. Məktəbə yoxlama gəlib deyər hamı özünü nizam-düzən verirdi. Dördüncü dərslərim idi. Dərs başlayandan beş dəqiqə sonra sinif qapısı döyüldü və içəri 3-4 kişi daxil oldu. Onlardan biri məktəb direktorumuz, biri dərslər hissə müdürümüz, ikisi isə məktəbə gələn komissiya idi.

Onlardan biri, ucaboylu zəhmli bir kişi “dərslərinizi dinləmək istəyirik” - dedi və hamısı keçib arxa partada oturdu. Cəbr dərslərimiz idi. Bu fənni həmişə birinci və ikinci saatda keçərdik. Bu gün nədənsə cədvəli dəyişmişdilər. Müəllimimiz “Kim dərslərimizi bilirsiniz” - sualının arxasında yeni bir sual da gəlirdi. “Kim lövhəyə çıxar?” Bu suala cavab olaraq bir neçəimiz ölimizi qaldırdıq. Lövhəyə məni çıxartdı. Və lövhəyə çətin bir misal yazdı. Bu misal həll edə bilsənmi? “Əlbəttə, edərik”, - dedim və təbəşiri alıb “işə” başladım. Sinifdə iki lövhə yənə idi. Misalı həll etdik, davamında ikinci lövhəyə keçdim (məncə triqonomik funksiyaya aid misal idi). Bu lövhəni də yarıya qədər çatdırdıqdan sonra nöqtə qoydum və “müəllim bitirdim”, dedim. Müəllimin “Cavab alındımı?” - sualına həmmən dilləndim ki, bəli, istəyirsiniz kitabın sonundakı cavablara baxın. Bu zaman komissiya dediyimiz ucaboylu kişi yerindən durub yanıma gəldi. “Aferin”. Adımı soruşdu. Bu zaman müəllimimiz “Qasım müəllimin qızıdır” - dedi. Bu sözü eşidən kimi, komissiya borkdən gəldi. Sonra da qayıtdı ki, “bayaqdan dörd sinif baş çəkmiş, hamısında da belə hazırcavab, səliqəli geyimdə, ədəbini-duruşunu bilən şagirdlər rastlaşdıq. Dərs cavabını dinləyəndən sonra məlum olub ki, Qasım müəllimin qızı və ya oğludur, cavabını almış” - Dərslərdən sonra evə gələndə komissiya kişiləri evimizdə gördüm. Çay süfrəsi arxasında atamla söhbət etdik. Atam məktəbimizdə fizika-riyaziyyat müəllimi idi. Biz ailədə 11 uşaq olmuşuq. Sən demo atamla bu ucaboylu, zəhmli komissiya yeddinci sinif qədər bir sinifdə oxuyub, bir partada oturublar - Zəhmli kənd məktəbində. Bu gündü yoxlamamın yekunu olaraq sinif yoldaşının balalarının hüsnərini gördəndən sonra evimizə gəlib dolanışığımızla da maraqlanmaq istəyib. Bir neçə gündən sonra eşitdik ki, kəndimizdə axşam məktəbi də açılıb, oradakı dərslərin çoxu atama etibar edilirdi. Bu balaları oxumaq eşqindən doymayan ailəyə bir qayğı, bir ehtiram, bir dəstək idi. Çünki atamın məşəsi iki dəfə artmışdı.

Bu Zaman axarında o qədər də uzaq olmayan xatirələr fikrimdə cəzələdikcə, bu qayğıkeşliyi, həssaslığı övladlarına yazdığı məktublarında da görürəm. İçindən gələn bu canıyananlıqda səmimiyyəti, alicənablığı sezməmək olmur. Oğlu Əhliman (o vaxtlar Moskvada təhsil alan, sonralar dünyəşöhreti qazanmış hakim Əhliman Əmiraslanov - A.Ü.) yazdığı məktublardan bir neçə sətiri oxuculara

rin də nəzərinə yetirirəm: “Oğul, sən onu bil ki, çox məsul və vacib bir borc ödəyirsən, hər şey qətiyyətdən, çətinliyə dözməyindən aslıdır. Sən bilməlisən ki, Vətənə xidmət çox şəərəfli və çətin işdir... İnsan iradəli olmalı və çətinliklərə üstün gəlməyi bacarmalıdır ...”, “Oğul, boş vaxt itirmə. Bədii kitablar oxu. Səbr və mətənlə oxumaq lazımdır”, “Dərsə ac getməyin. Nadinc uşaqlara qoşulsanız, hər şey puç olacaq. Başqa təhlükələr də baş verə bilər. Siz təkə oxiyın” və s.

Ata narahatçılığı, müəllim öyüdü. Məktublardakı bu sətirləri oxuya-oxuya Tapdıq müəllimin sinifimizə daxil olması, bir az çəvik, dillilə-dilavər görünən uşaqlara diqqətlə yanaşması, səliqəli, ağıllı təsir bağışlayan şagirdlərin saçlarını tumarlaması gözümün önünə gəlir.

Erməni ağzılarını yerində tutmaq onun gərgin ovqatına səbəb olurdu. Ermənilər “türk” deyər hər an qanlarını içməyə hazır olduqları bir xalqın qulluğunda onun necə fədakarlıqla, qeyrətlə dayandığını görəncə kəsillə-kəsillə qalırdılar. Ondan çəkinirdilər, zəhm etdirdilər. Bu səbəbdən qabağına keçib söz deməyə cəsarətləri çatdırmırdı. Amma ələltindən öz işlərini görürdülər.

Onun öz dəstəxtillə yazdığı məktublarda gözəndən keçirirəm: “Oğul, unutma ki, xoşbəxtlik olan yerdə həmişə bədbəxtlik də olur... Çətinliyə döz. Bax, mən məktubu ürəyim ağrıyan zaman yazıram... Mənim işim o qədər də yaxşı deyil... Ürəyim ağrıyır. Bərk yorulmuşam... Bizim idarədə dediqodu var... Tez-tez xəstələnirəm... Yoxlamaya tez-tez mərkəzdən adamlar gəlir... Nə qədər dözülməz imkan da olsun da başladığın işi şəərəflə yerinə yetirmək lazımdır...O şey ki, Vətən naminədir, əsirgəmə... İnsan öz-özünə hesab verməlidir...” və s.

Beləcə, səmimi hisslərlə toxunmuş fikirlər, sözlər, öyləməz, dizçəkəməz vüqar qarşısında heyratə gəlirsən. Bir anlıq da olsa şəərəfli, ibratımız həyat məktəbi önündən keçirən.

Tapdıq Əmiraslanov hər şeyə ona görə dözüb Azərbaycana köçmüşdü ki, Basarkeçər camaatını bütövlükdə, başsız-yiyəsiz qoymağa qıymırdı, bu addımı atmağa ürəyi gəlmirdi, amma ürəyi də içəridən bu dözülməzliklərə dözə bilmirdi, ağrıyırdı, ovulurdu. Tapdıq müəllim Basarkeçər əhalisinin qayğısını, dərslərini, problemlərini, narahatlıqlarını beləcə icində ağrıya-ağrıya cəkməmiş, əvəzində bir el sevgisi qazanmışdır. Bir də vıcdamı qarşısında saf, rahat olmuşdu. O illərdə orta məktəbi qurtarıb ələ qıymətlərlə

muxtəlif ali məktəblərə uşaqların belə də hamısı ruşvətsiz, tanışsız-filan-sız (ən ağırlı yerimizdir!) daxil olurdular. Yuzlərlə gəncin parlaq, sevimli gələcəyinə ürəkəndən yanan bu böyük pedaqoq, əvəzsiz vətənpərvər oğul yamanların hər an atdığı daşlara urəyini qabaq verirdi. Sevgi üçün, müqəddəs əməllər üçün yanan ürək nankorluğu, düşmən qəsd-qərəzliyini gətirməz. Ağrıyır, ağrıyır və bir gün də susar ...

Tapdıq Əmiraslanov yenə adətli üzrə xidməti iş dalınca getmişdi. Sü-rüciüsü bircdən onun halının pisləşdiyini görür və vaxtı itirmədən məşini rayon mərkəzindəki xəstəxanaya sürür.

Həkimlər ölüstü onu müayinə edirlər, ilkin yardım üçün bir iynə vururlar... və elə o, iynəndən az sonra bir daha ayılır. Ömrü köçü 58 yaşında əbədiyyət dünyasına yol alır.

O vaxtdan 27 il otub. Atalarının arzuslarını övladları Əhliman, Zəfər, Vaqif elmi və əməli fəaliyyətləri, xeyrixah insanı münasibətləri ilə həyata keçiriblər. Ataları onların bu xalqa, torpağa hansı mövqedə çalışmalarını istəyirdisə, onlar da elə o pilləni öz zəhmətləri, halallıqları ilə qazandırlar. Oğlu Əhliman Əmiraslanov dünya tıbb elminin zirvəsinə qalxıb, onun adı-sanı, şəərəfli bizim hər birimizə baş ucalığı, fəxr-fəxarətdir. Təşədufi deyil ki, bu övladlara boy verib böyüdən, araya-ərsəyə gətirən ana Göycə elinin kərəm səxavətli, Koroğlu qeyrətli oğlu Səməd ağanın ocağında doğulub tərbiyə alıb.

Qədirbilən insanları onun unutmur, xatirələrdən silmirlər. Şərəfli, namuslu işlərinin, xeyrixahlıqlarının əvəzi olan ürəklərdə yanan sevgiləri onun susmuş ömrünün yaşlı yarpağıdır.

Bakı, 1998

Almaz Ülvə Binnətova,
Filologiya elmləri doktoru,
professor

Aİ nə istəyir: Müharibəyə son, yoxsa davam?

Avropa İttifaqının (Aİ) xarici siyasət və təhlükəsizlik məsələləri üzrə ali nümayəndəsi Copez Borrell bu günlərdə yeni Rusiya - Ukrayna müharibəsi açıqlaması ilə gündəmə gəlir. O bildirir ki, Ukraynaya hava hücumundan müdafiə sistemləri verilməli və Qərbi silahlarının istifadəsinə qoyulan bütün məhdudiyyətlər aradan qaldırılmalıdır. Qlobal miqyasda Rusiya-Ukrayna müharibəsinin dayandırılmasına çağırışlar edilməsinin fonunda Aİ rəsmisinin səsləndirdiyi bu fikir suallar yaradır.

Borrellin çağırışı yeni eskalasiya riski yaradır

Uzanan Rusiya - Ukrayna müharibəsi təhlükəli fazaya daxil olub. Son günlərdə Ukrayna ordusu əks cəbhədə - Rusiyanın Kursk vilayəti istiqamətində hücumla keçib və burada ayrı-ayrı yaşayış məntəqələrini ələ keçirməyə nail olub. Bununla müharibə faktiki olaraq həm də Rusiya ərazilərinə keçib. Hazırda Ukrayna qüvvələri Kurskda intensiv şəkildə istehkam qazıntıları aparır və digər möhkəmlənmə işləri görürlər. Bildirilir ki, Ukrayna Rusiyanın təxminən 1200 kvadratkilometr ərazisini ələ keçirib. Bu, Rusiyanın ümumi ərazisinin 0.0064 faizini təşkil edir. Rəsmi Kiyevin göstərdiyi hücum dəfisi kimi isə Belqorod şəhəri göstərilir.

Öz növbəsində Rusiya da hücum intensivliyini artırır. Hələlik Kurskun geri qaytarılması mümkün olmasa da, Rusiya ordusunun digər istiqamətlərdə irəlilədiyinə şahidi oluruq. Rusiya hazırda Ukrayna ərazisinin təxminən 20 faizinə nəzarət edir. Ukrayna Silahlı Qüvvələrinin 24-cü əlahiddə motoatıcı briqadasının mətbuat xidmətinin yaydığı məlumata görə, Rusiya ordusu son olaraq Çasov Yar şəhərinin 40 faizinə nəzarəti ələ keçirib. Ukraynanın Xerson şəhərinə də yenedən dronlarla hücumlar olub. Hətta uzaqmən-zilli raketlər Kiyevə də atılır...

Müharibənin arealının genişlənməsi fonunda sual yaranır: Müharibəyə davam, yoxsa son? İndi bu sualın cavabı Rusiya və Ukraynadan asılı

deyir. Əslində, bu müharibəni yalnız sahədə görənən iki dövlətin qarşিদurması kimi səciyyəoləndirmək doğru olmazdı. Burada söhbət qlobal Qərb və qlobal Şərq qarşıdurmasından gedir. Buna görə də sülh çağırışları həm də Ukraynanı dəstəkləyən güclərdən gəlməlidir. Belə təşəbbüslər isə çox az edilir. Hətta o qənaət hasil olur ki, kollektiv Qərb müharibənin dayandırılmasında yox, onun uzanmasında maraqlıdır. Verilən məlumatlara görə, Qərb blokunda yer alan 55 dövlət Ukraynaya dəstək verir və bu dəstəyin miqyası getdikcə genişlənir. O cümlədən Avropa məkanında Rusiyanın aktivlərindən bu ölkənin özünə qarşı istifadə edilir. Belə ki, həmin aktivlərin hərəkətindən əldə olunan gəlirlər də Ukraynaya silah tədarükünə və digər belə məqsədlərə yönəldilir. Avqustun 26-da çağırılan Ukrayna-NATO Şurasının iclası zamanı alyansın mütəfiqləri Ukraynanın müdafiəsini daha da gücləndirməyə sadıq olduqlarını bir daha təsdiqləyiblər. Alyansın yüksək səviyyəli rəsmisi vurğulayıb ki, hərbi yardımlar Ukraynanın döyüşməyə davam etməsinə təmin etmək üçün çox vacibdir.

Göründüyü kimi, NATO-nun iclasında söhbət müharibənin dayandırılmasından yox, döyüşlərin davam etdirilməsinin vacibliyindən gedib. Qərbin Rusiya-Ukrayna müharibəsinə münasibətini həm də Borrellin son açıqlamalarının təmsalında dəyərləndirmək mümkündür. Borrell Aİ-nin xarici

siyasətini müəyyən edən əsas fiqurlardan biridir. Ancaq onun verdiyi açıqlamalar və tuytuğu mövqe heç bir halda global miqyasda sülh və təhlükəsizliyə hansısa bir töhfə sayıla bilməz. Biz reallıqda görürük ki, Aİ-nin siyasətini müəyyənəldirənərdən biri olan bu şəxs məqsəddli şəkildə odun üstünə yağ tökir. Borrellin Rusiya aktivlərinin taleyi ilə bağlı ifadə etdiyi fikirlər də əslində eskalasiya risklərini daha da artırır. “Avropa İttifaqı döndürülmüş Rusiya aktivlərindən əldə edilən gəlirlərdən istifadə etməyə başlayıb. Bu çərçivədə artıq Ukraynaya və ona dəstək göstərən Aİ ölkələrinə vəsait göndərilir”. Aİ rəsmisi bunu Brüsseldə baş tutan Aİ xarici işlər

nəzirlərinin qeyri-rəsmi görüşündən əvvəl jurnalistlərə açıqlamasında deyib. “Biz bu vəsait hesabına Ukraynanı daha çox hərbi texnika ilə təmin edəcəyik. Əsas odur ki, biz ilki dəfədir, birbaşa Ukrayna sənayesini maliyyələşdiririk. Artıq 1,4 milyard vəsait göndərilir”, - deyər o qeyd edib.

Macarıstandan kəskin etiraz

Borrellin çağırışı Macarıstanda etirazla qarşılanıb. Belə ki, ölkənin xarici işlər və xarici iqtisadi əlaqələr naziri Peter Siyarto Aİ rəsmisinin Rusiya-Ukrayna müharibəsi ilə bağlı son çağırışına münasibət bildirib və bu çağırışı pisləyib. Nazir Peter Siyarto Ukraynadakı müharibəni dayandırmaqla bağlı çağırış edib.

Bu barədə Macarıstan Baş nazirinin mətbuat katibi Zoltan Kovaç “X” sosial şəbəkəsindəki hesabında məlumat verib. O bildirib ki, Macarıstan

xarici işlər nazirlərinin qeyri-rəsmi görüşündə danışır.

P.Siyarto çıxışı zamanı video paylaşma platformalarında yayılan və Ukrayna vətəndaşlarının ön cəbhəyə necə aparıldığını göstərən görüntüləri dəhşətlə izlədiyini ifadə edib. Macarıstan XİN başçısı buna təcili son verilməli olduğunu vurğulayaraq, Ukraynadakı müharibənin dayandırılması üçün çağırış edib. O, regiona daha çox silah göndərilərkə və Rusiya ərazilərinə daha dərinlən zərbələr endirildikcə gərginliyin daha da artma riski olduğunu, bunun müharibəni daha da dağıdıcı hala gətirəcəyini bildirib. “Biz bunu istəmirik”, - deyər P.Siyarto vurğulayıb və Macarıstanın sülhəyönümlü mövqeni müdafiə etmək öhdəliyini bir daha təsdiqləyib.

XİN başçısı Rusiya-Ukrayna müharibəsi barədə avqustun 29-da Brüsseldə baş tutan Avropa İttifaqı

MÜBARİZ

“Yeni Azərbaycan” qəzetinə abunə olmaq istəyənlər aşağıdakı yayım şirkətləri ilə əlaqə saxlaya bilərlər:

“Azərpoçt” MMC PDM- 0125984955, 0552004544
“Azərmetbuatıyayımı” ASC - 0124411991, 0124404694
“Soma” MMC - 0125940252, 0503336969
“PressInform” MMC - 0703400100, 0504560835
“Qaya” MMC - 0125667780, 0502352343
“Qasid” MMC - 0124931406, 0124938343

F.Ş.Ruhid Hüseynov - 0124349301, 0505357898
“Türküstan Media Group” MMC – 050 241-48-23
“Region Press” MMC – 055 316-79-01
“Ziya LTD” MMC - 0124977696, 0503067744

6 aylıq abunə - 79,20 AZN
12 aylıq abunə - 158,40 AZN

Qocaman təhsil ocağının yarandığı günə xitabən...

“Azərbaycan öz maarif ocağını yaratdı. Türk xalqının tarixinə yeni parlaq səhifə yazıldı. Avropa ilə Asiyanın qovşağında yeni məşəl yandı... Mən Bakı Dövlət Universitetinin parlaq gələcəyinə inanıram”.

1 sentyabr Bakı Dövlət Universitetinin (BDU) ilk rektoru V.İ.Razumovskinin söylədiyi məşəlin 105 yaşı tamam olur. 105 il öncə sentyabr ayının birində Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətində müsəlman Şərqi ilk Avropa tipli ali məktəbi yaradıldı. Yəni də Razumovskinin dediyi kimi, həmin ali məktəbin gələcəyi çox parlaq oldu və bu gün o, Azərbaycan Respublikasının aparıcı ali təhsil müəssisələrindən biri, hətta birincisidir.

Təhsil bir xalqın inkişafının, rifahının ən birinci və vacib şərtidir. Bunu çox yaxşı bilən milli hökumət dövrün ağır şərtlərinə, xarici təhdidlərə və müdaxilələrə, maliyyə azlığına, kadr çatışmazlığına və bu kimi irili-xırdalı maneələrə baxmayaraq, ölkədə təhsilin inkişafına xüsusi diqqət ayırıb. Təbii ki, elə bu

və bu kimi problemlər, çatışmazlıqlar da ölkədə belə bir ali təhsil ocağının yaradılmasını şərtləndirdi.

1919-cu il aprelin 8-də Xalq Cümhuriyyətinin parlamenti Bakı şəhərində universitetin açılması haqqında qərar qəbul etdi. Həmin qərara əsasən Xalq Maarif Nazirinə tapşırıldı:

1) 1919-1920-ci tədris ilinin əvvəlindən etibarən Bakı şəhərində Universitet açsın və bu məqsədlə 10 milyon manatdan artıq olmayan smetani təqdim etsin;

2) Ticarət məktəbinin binası Universitet üçün ayrılınsın.

Beləliklə, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti müsəlman Şərqi ilk Avropa tipli universitetin əsasını qoydu. Parlament 1919-cu il sentyabrın 1-də ilk universitetin açılması haqqında qanun qəbul etdi. “Bakı şəhərində dövlət universitetinin təsis edilməsi haqqında” adlanan bu qanunda universitetin dörd fakültədən ibarət olması göstərilirdi: Şərq şöbəsi ilə birlikdə tarix-filologiya, fizika-riyaziyyat, hüquq və tibb fakültələri.

1919-cu il sentyabrın 8-də Bakı Dövlət Universitetinin rektor və dekanlarının təsdiq edilməsi haqqında hökumət tərəfindən qərar qəbul edildi. Həmin qərara əsasən, operativ cərrahiyyə kafedrasının əməkdar professoru V.İ.Razumovskiy Bakı Dövlət Universitetinin rektoru təyin edildi.

1924-cü ildə universitetə Vladimir İliç Leninin adı verilir. 1939-cu ildə Azərbaycan SSR Ali Soveti Rəyasət Heyətinin 16 aprel tarixli fərmanı ilə Azərbaycan Dövlət Universitetinə vaxtilə Azərbaycan Kommunist Partiyasına rəhbərlik etmiş Sergey Mironoviç Kirovun adı verilir. 1991-ci ildə isə Bakı Dövlət Universiteti bu ali təhsil ocağının yaradılmasında fəal iştirak etmiş Məhəmməd Əmin Rəsulzadənin adını daşıyır. 2000-ci ildən qocaman ali təhsil ocağı Bakı Dövlət Universiteti adı ilə təsdiqlənib.

Yarandığı ilk gündən dövlət tərəfindən xüsusi diqqət və qayğı ilə əhatə olunan universitetin 100 illik yubileyi ölkə başçısının nəzarəti altında dövlət, hətta beynəlxalq səviyyədə qeyd edildi.

Prezident İlham Əliyev “Bakı Dövlət Universitetinin 100 illik yubileyinin keçirilməsi haqqında” 2017-ci il 14 noyabr tarixli sərəncam imzaladı. Sərəncamda universitetin yubileyinin keçirilməsi ilə bağlı dövlət qurumlarına müvafiq tapşırıqlar verildi. Nazirlər Kabinetinin 2018-ci il 21 may tarixli qərarı ilə yubileyin tədbirlər planı təsdiq edildi. Sözügedən Sərəncamda qeyd edilir: “Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yadigarı Bakı Dövlət Universiteti müsəlman Şərqi yeni tipli ilk ali məktəb kimi yarandığı vaxtdan etibarən nailiyyətlərə zəngin şərfəli bir yol keçib. Daim azərbaycançılıq məfkurəsinə sadiqlik nümayiş etdirən universitetin ölkədə ali təhsil sisteminin qurulmasında, elmi tədqiqatların dərin məzmun kəsb edərək son texnologiyaların da tətbiqi ilə müa-

sir standartlara uyğun aparılmasında və ümumən milli özünüdərk prosesinin sürətləndirilməsində tədqiqatlayıq xidmətləri var”.

Eləcə də ölkəmizin təşəbbüsü ilə BDU-nun 100 illiyi UNESCO-nun 2018-2019-cu illər üzrə yubileylər siyahısına daxil edilib.

105 ildir ki, Bakı Dövlət Universiteti şərfəli və məsuliyyətli yol gəlir. Azərbaycan təhsilinin, cəmiyyətinin formalaşmasında və inkişafında bu təhsil müəssisəsinin rolu danılmazdır. Hazırda universitetin müəllim heyətinin sayı 1100 nəfərdən yuxarıdır. Universitetdə bir neçə mərkəz, elmi-tədqiqat institutu və laboratoriyalar fəaliyyət göstərir. Burada, həmçinin tələbələr üçün poliklinika, hər bir tədris binasının özünəməxsus yeməkxanası, eləcə də tələbə və müəllim heyəti üçün kitabxana var. Müasir Bakı Dövlət Universitetində 50 ixtisası özündə birləşdirən 17 fakültə tədris aparmaqdadır. Tərkibində üç institutu fəaliyyət göstərir: Fizika problemləri institutu, Tətbiqi riyaziyyat

institutu və BDU Konfutsi institutu. Həmçinin, Universitetin nəzdində çətin seçim müsabiqəsindən keçən, nisbətən qabiliyyətli oğlan və qızların təhsil aldığı litsey də fəaliyyət göstərir.

Burada elmi işlər, kitablar və ədəbiyyatlar dərc edən nəşriyyat fəaliyyət göstərir. Dərc olunan materiallar arasında əsas yeri tələbə həyatını, müəllimlərin və rəhbərliyin fəaliyyətini işıqlandıran “Bakı Universiteti” qəzeti tutur. “Bakı Universitetinin xəbərləri” elmi jurnalı isə oxuculara yeni nailiyyətlər, kəşflər və müxtəlif sahələrə aid xəbərlər çatdırır.

Ünvanmı liderimiz Heydər Əliyevin “Azərbaycan xalqının milli sərvəti” adlandırdığı Bakı Dövlət Universitetinin yaşı 105 olsa da, əslində, onun mənəvi-tarixi kökləri daha dərinlərə gedib çıxır. Axı Azərbaycan mədəniyyəti, milli-mənəvi dəyərlərinin yaşı da uludur. İlk ali təhsil ocağımız da məhz o qədim mədəniyyətimizin, milli-mənəvi dəyərlərimizin üzərində for-

malaşib.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin BDU-nun 50 illik yubileyindəki çıxışında bu barədə söylədiyi fikirlər çox dəqiq və əhatəlidir: “Azərbaycan xalqının parlaq və orijinal mədəniyyətinin ən yaxşı ənənələri Azərbaycan Dövlət Universitetində inkişaf etdirilmişdir. Məşhur filosof Ə.Bəhmənyarın və mütəfəkkir şair Nizaminin, riyaziyyatçı- astronom Nəsirəddin Tusinin və dahi lirik şair Füzulinin, orta əsrlərin böyük alimi F.Rəşidəddinin və üsyankar şair Nəsiminin, tarixçi A.Bakıxanovun və realist yazıçı M.F.Axundovun, görkəmli satiriklərdən M.Ə.Sabirin, C.Məmmədquluzadənin və bir çox başqalarının adları bu milli dəyərlərin çoxşəxslilik tarixinin bəzəyidir”.

Dərin köklü ağac uzun ömürlü və sağlam olar. Bakı Dövlət Universiteti də öz dərin köklərinə sadiqliyi ilə 105 ildir dimdik ayaq üstə, sağlam şəkildə yol gəlir. Yolu tükənməsin, uğurları daimi olsun!

Şahənə MÜŞFİQ

Blog Day

30 illik tarix...

31 avqust- Bloq Günüdür

Çox güman ki, “bloq” sözü hazırda internet aləmində ən məşhur ifadələrdən biri hesab olunur. Zaman keçdikcə bloqlar virtual dünyada geniş yayılaraq önəmli yerlərdən birini tutmağa başlamış bir sahəyə çevrilib. Son illər saytlarda bloq bölmələrinin açılması, bu sahədə müsabiqələrin keçirilməsi də dünyada bloq istifadəçilərinin sayının artığını göstərir.

Yeri gəlmişkən, bu gün bloqların peşə bayramıdır. Belə ki, 2005-ci ildən etibarən avqustun 31-i dünyada Bloq Günü (BlogDay) kimi qeyd olunur. Qərbdə yaradıl-

mış bu bayram hələlik elə də populyar deyil. Lakin buna baxmayaraq, ildən-ilə daha çox internet istifadəçisi bu tarix haqqında öyrənir və bloggerləri təbrik edir.

Bloggerlər həmin günü müxtəlif ölkələrdən olan və müxtəlif fikirlərlə həmkarları ilə tanışlığa həsr edir, öz oxucularına bir-birləri haqqında məlumat verirlər. Hər bir blogger öz yazısında 5 müxtəlif tematikali bloqa istinad edir. Bayramın məhz avqustun 31-də qeyd olunmasına isə “bloq” sözünün 3108 rəqəmi ilə yazılışlarında oxşarlıq səbəb olub.

Bloqların yaranma tarixi

Yəqin ki, bu sahə ilə maraqlanan hər birimiz üçün maraqlıdır ki, bir çoxlarımızın yaratdığı bloqlar necə ortaya çıxdı, bunu kim ərsəyə gətirdi? Bloqluğun yaranma tarixi 20-ci əsrin sonlarından başlayıb. Belə ki, 1994-cü ildə “Swarthmore” Kollecinin bakalavr tələbəsi Castin Hol “links.net” saytını yaratmışdı. C.Hol bu saytı gündəlik kimi istifadə etməyi planlaşdırırdı. O, şəxsi fikirlərini onlayn olaraq insanlarla paylaşmaq təcrübəsinin yaranmasına xüsusi xidmətlər göstərmişdi. Bu baxımdan C.Hol dünyanın ilk bloggeri kimi də tanınır.

“Scoop” proqramı

Lakin, maraqlı bir sual ortaya çıxır: bas bloq sözü, bloq termini necə yaranıb?

1997-ci ilin 17 dekabrında “Robot Wisdom” internet-gündəliyinin yaradıcısı və redaktoru olan Corn Barger ilk dəfə olaraq “weblog” sözünü işləmişdir. O, “logging the web” ifadəsindən əmələ gəlmişdi, hansı ki, “Setdə gündəlik aparıram” kimi tərcümə olunur. Amma, “weblog” anlayışı cəmi 1 il ömür sürür. Belə ki, 1999-cu ildə həmin vebloqun yaradıcısı bu sözü yenidən açaraq və maraqlı bir ifadə

əldə edir: “we blog”

Bununla da internet-gündəliyin adı “blog” sözü ilə tanınmış olur. Amma, bir çoxları deyir ki, “weblog” sözünü iki hissəyə bölsən C.Barger yox, Peterme bloqunun yaradıcısı Peter Merholz olub.

Həmin ilin avqust ayında ilk dəfə olaraq Pyra Labs pulsuz və istifadədə çox rahat olan “Blogger” saytını yaradır. Hansı ki, bu da internet istifadəçilərinə imkan verir, beləliklə, onlar özlərinə şəxsi bloq açə bilərlər. İlin sonunda isə elə həmin kompaniyanın (Pyra Labs) istifadəçisi olan Rusty Foster təşəbbüsü ilə “Scoop” adlı elə bir proqram yaranır ki, bu da bloq istifadəçiləri üçün daha da əlverişli olur. Əgər əvvəl istifadəçilər öz qeydlərini

yad saytlarda yerləşdirirdilərsə, artıq “Scoop” bu sxemi tamamilə dəyişmiş, yenilənmiş olur. Bununla da istifadəçilər rahatlıqla özləri modelatorluq edir və rəylər də bildirirdilər. Bir sözlə “Scoop” proqramı bloq sferasında mühüm bir təkən olur.

Qeyd edək ki, ölkəmizdə milli bloq sistemini Əsgər Əsgərzadə yaradıb. “Azeriblog.com” blog sistemi Azərbaycanla ilk milli, Azərbaycan dilli, pulsuz bloq sistemi idi. Zaman-zaman ölkəmizdəki bloq sahibləri üçün müsabiqələr keçirilir. Bu da Azərbaycanda keyfiyyətli bloqu və bloqluğu genişləndirmək üçün vacib addımlardan biridir.

Yeganə BAYRAMOVA

CavanNar 10
Daha çox internet!

5.5

Sosial Səhabə

5.5

Internet

C10 yaz, 777-yə göndər

www.nar.az

“Nar”dan yeni dərslər üçün sərfəli tarif: “CavanNar 10”

Sizə ən yaxın operator olan “Nar” hər yeni tədris ilində ünsiyyəti daha rahat etmək üçün şagird və tələbələrə ən sərfəli tariflərini təklif edir. Qarşıdan gələn yeni tədris ilində də “Nar” bol ünsiyyət imkanı verən “CavanNar 10” tarifini tövsiyə edir. Bu tarifi istifadə edən gənclər ümumilikdə 11 GB həcmində internet paketini və tarifi 550 dəqiqəlik əlaqəsini ayda cəmi 10 AZN-ə əl-

də edir.

Bundan başqa, “Cavannar 10” istifadəçisi təqdim edilən paketi bitirdiyi halda, əlavə internet paketini də daha sərfəli qiymətə sifariş edə bilər. “Cavannar 10” istifadəçiləri üçün nəzərdə tutulan əlavə internet paketlərinin qiyməti 500 MB üçün 2 AZN, 1 GB üçün 4 AZN təşkil edir.

Tarifə qoşulmaq üçün sadəcə *777#710#YES yığmağımız kifayətdir. Tarif haqqın-

da daha ətraflı məlumatı nar.az/cavannar-10 səhifəsindən əldə edə bilərsiniz.

“Nar” hal-hazırda 2,2 milyon abunəçiyə yüksək keyfiyyətli rabitə xidmətləri göstərməkdədir. “Nar” son 5 ildə Müştəri Loyallığı İndeksinə görə ölkədə lider mobil operatordur. Mobil operator müştəriyönümlülük strategiyasına sadiq qalaraq sərfəli qiymət qarşılığında üstün xidmət təqdim edir.

Azercell-dən “Kinon” videoyayım xidməti

Yeni tətbiq ilə 240-dan çox kanalı 14 gün pulsuz izlə

Azercell-in yeni “Kinon” xidməti 240-dan çox yerli və xarici kanalı, istənilən zövqə uyğun ən məşhur filmləri bir tətbiqdə birləşdirir.

“Kinon”dan istifadə asan və sərfəlidir: Xidmətdən eyni anda üç müxtəlif cihazda, ən əsası isə 5 fərqli hesab yaradaraq bir abunəlik paketi çərçivəsində yararlanmaq mümkündür. Tətbiqi “Google Play” və “AppStore”dan yükləmək olar.

Xidmətə qoşulmaq üçün zəngin məzmunla malik iki abunəlik paketi təklif olunur: “Kinon + AmEDIATEKA” və “AmEDIATEKA”.

“Kinon + AmEDIATEKA” paketinə TV kanallarının yüksək keyfiyyətli canlı yayımı, həmçinin “HBO”, “BBC”, “ABC Studios”, “Sony Pictures” və “WarnerMedia” studiyalarının

Media” kimi nəhəng film studiyalarının yeni film və serialları daxildir. Abunəliyi aktivləşdirmək üçün telefon ekranında *800#YES USSD kodunu yığmaq lazımdır. Hazırda xüsusi kampaniya çərçivəsində bu pakete qoşulan abunəçilərə xidmətdən 14 gün pulsuz istifadə imkanı və TV kanalları izləmək üçün 5GB həcmində internet hədiyyə edilir. Bu müddət bitdikdən sonra xidmətin aylıq abunə haqqı 9 AZN təşkil edir.

“AmEDIATEKA” paketində isə “HBO”, “BBC”, “ABC Studios”, “Sony Pictures” və “WarnerMedia” studiyalarının yeni məzmunlarını yüksək keyfiyyətdə izləmək imkanı verilir. Abunə olmaq

Kinon
240+ kanal eyni anda müxtəlif cihazlarda!

14 gün PULSUZ

5GB BONUS

Eyni anda 3 fərqli cihazda

8000+

Azercell

üçün telefonun ekranında *890#YES yığmaq kifayətdir. Aylıq xidmət haqqı 3.99 AZN-dir.

Paketləri istənilən zaman deaktiv etmək olar.

Qeyd edək ki, “Kinon”dan Android və iOS əməliyyat sistemlərinin dəstəklənən bütün smartfonlarda, Android TV və Samsung Smart TV-lərdə, planşetlərdə və digər cihazlarda yararlanmaq mümkündür. Tezliklə “Kinon” LG Smart TV-lər üçün də əlçatan olacaq.

Xidmət haqqında daha ətraflı məlumat üçün Azercell və ya Kinon səhifələrinə müraciət edə bilərsiniz.

Təsisçi:
Yeni Azərbaycan Partiyası
Baş redaktor:
Aqlış HƏSƏNOĞLU

www.yeniazərbaycan.com
mail@yeniazərbaycan.com
Ünvan: Bakı - AZ-1000. Üzviyyətli Hacıbəyov - 66
Telefonlar:
598-37-76, 498-82-21
498-81-24, 498-19-84

İndeks: 67100
Lisensiya: N-B-317
Tiraj: 4871
Sifariş: 1948
“Kapital Bank” ASC-nin Nərimanov rayonu filialı
h/h - 33080019443900419109
kod - 200093
VÖEN - 1500486601

Qəzet “Yeni Azərbaycan”ın bilgisayar mərkəzində yığılıb, səhifələnilir və “Azərbaycan” nəşriyyatında ofset üsulu ilə çap edilir.

Qəzet 1993-cü ilin aprel ayından nəşr olunur.
Məsul nəvbətçi:
Elbrus Cəfərli